NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 169 | Łódź, Sroda, 22 lipca 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, מיטוואך פ׳ דברים ג׳ אב תרצ״ו | 14-טער יאהרגאנג

דער אויפשטאנד דויערט

הגם די שפאנישע רעגירונג און די ארבייטער בעהערשען די לאגע צוקלאפט די אויפשטענדיגע, וועלכע האבען מארשירט אויף מאדריד

מאדריד, 21 (ספ. על.)

3 א זייגער מיט 15 מינוט האט די רעגירונג פערעפענטליכט דורך ראדיא, אז זי בעהערשט פולשטענדיג די לאגע און אז די אויפשטענדיגע אין וואלאדאליד, סאראגאסא און סעוויל געבען זיך מער פענוויין אויסער דעם רעגירונגס - מיליטער.

דער קאמוניקאט פערזיכערט, אז די אפראוויזאציע פון דער בעפעלקערונג טרעפט נישט אן אויף קיין שום שוועריגקייטען.

2 א זייגער האבען 2 גרויסע סאציאליסטישע אפטיילונגען ארויסמארשירט פון פוערטא דער סאל, קיין אווילא.

אין מאדריד זענען בעוואפענט געווארען די מיטגלידער און סימפאטיקער פון דער סאציאליסטישער פארטיי, וועלכע דארפען היינט ארויספאהרען קיין אנדאלוזיען.

* * *

פאריז, 21 (ספ. טעל.)

פון מאדריד מעלדעט מען, אז די אויפשטענדיגע אפטיילונגען אונטער דער אנפיהרונג פון גענ. מאלא, וועלכע האבען אונטערגענומען א מארש אויף מאדריד, זענען געבען ארעטאז אטאקירט געווארען דורך רעגירונגס - עראפלאנען און פערניכטעט געווארען.

די לאגע נאר נישט אויפגעקלערט

פערשידענע ידיעות פון פערשידענע קוועלען

פאריז, 21 (ספ. טעל.)

די לאגע אין שפאניען איז ווייטער נישט קלאהר. נעכטען אין אווענד האט די ראדיא-סטאציע אין סעוויל איבערגעגעבען א רעגירונגס-קאמוניקאט וועגען דעם אונטערדריקטען אויפשטאנד און אויפגעפאדערט די צובונטעוועטע זיך אונטערצוגעבען.

היינט אינדערפריה איז פון דערזעלבער סטאציע איבערגעגעבען געווארען א קאמוניקאט פון די אויפשטענדיגע, וועלכער לייקענט אפ די נעכטיגע ערקלעהרונג פון דער רעגירונג. דער אנפיהרער פון די אויפשטענדיגע גענ. פראנקא האט דורך דער סעווילער סטאציע איבערגעגעבען, אז דער פולק אין קאוואדאנגא האט זיך אפגעזאגט אויסצופיהרען דעם בעפעהל פון דער רעגירונג ארויס צוגעבען 41 טויזענד ביקסען, כדי צו בעוואפענען די רויטע מיליץ.

דער פליה-פלאץ הינטער מאדריד, וועלכער האט זיך געפינען אין די הענד פון די צובונטעוועטע איז היינט פערנומען געווארען דורך אן ארטילעריע פולק.

לאנדאן, 21 (כפ. טעל.)

די אויפשטענדיגע האבען פערנומען סאן-סעקאס ביאנא און מארשירען אויף בילבאא.

מאדריד, 21 (ספ. טעל.)

אין די קאשארען „מאנטאנא" האט מען געפונען די טויטע קערפערס פון 17 אפיצירען, וועלכע זענען בעגאנגען זעלבסטמארד· זעהענדיג, אז די רעוואלוציע איז דערשטיקט געווארען.

מאדריד, 21 (ספ. טעל.)

די רעגירונג פערעפענטליכט אן ערקלעהרונג, אז אין קאמף מיט דעם רעגירונגס-מיליטער אין אלגעריקאס, האבען די אויפשטענדיגע פערלוירען 9… מענשען. דאס רעגירונגס-מיליטער יאגט פאנאנדער די אויפשטענדיגע.

גיבראלטאר, 21 (ספ. טעל.)

אין ליניא איז געקומען צו א צוזאמענשטויס צווישען די אויפשטענדיגע און רעגירונגס-אפטיילונגען. 90 מענשען זענען אומגעקומען. די צובונטעוועטע האבען זיך צוריקגעצויגען.

מאדריד, 21 (ספ. טעל.)

די שפאנישע רעגירונג האט היינט פערעפענטליכט דורך ראדיא, אז אויף א פאנצער־שיף, וואס איז געגאנגען קיין טאנזשער האבען די אפיצירען זיך געפרובט צובונטעווען, ס'איז געקומען צו א קאמף. 2 אפיצירען און 8 מאטראסען זענען אומגעקומען. דער רעפובליקאנער פלאט האט געשוואוירען טרייהייט דעם נייעם אדמיראל.

מאדריד, 21 (ספ. טעל.)

דאס אינערן־מיניסטעריום טיילט מיט, אז עס איז נישט אמת די ידיעה, אז די אויפשטענדיגע זאי-

לען האבען פערנומען סאן סעבאסטיאנא.

די פראנצויזישע פרעסע ווידער שרייבט, אז 2 ארמעען פון די אויפשטענדיגע מארשירען אויף דער הויפטשטאט.

מאדריד, 21 (ספ. טעל.)

דאס רעגירונגס-מיליטער האט איינגענומען די בריק אין פעסווערינאס, הינטער גוואדאלאראמעס, כדי אפצושניידען דעם וועג פאר די אויפשטענדיגע אין סעגאוויא. גלייכצייטיג האט דאס רעגירונגס-מיליטער פערנומען דעם וועג קיין סאן־ראפאעל 60 קילאמעטער פון מאדריד.

מאדריד, 21 (ספ. טעל.)

די רעגירונג האט זיך געווענדעט צו די סוחרים, אז זיי זאלען תיכף עפענען די געוועלבער.

אין מאדריד איז רוהיג, די טראמוואיען קורסירען. אויף די בנינים הענגען רעגירונגס-פעהנער.

גיבראלטאר, 21 (ספ. טעל.)

12 שפאנישע קריגס־שיפען האבען זיך קאנצענטרירט אין טאנזשיר, פון וואנען זיי פאהרען ארויס קיין אלגעקיראס צו דערשטיקען דעם אויפשטאנד.

פאריז, 21 (ספ. טעל.)

פון ארען מעלדעט מען, אז אין דער נאכט פון מאנטאג אויף דינסטאג זענען 6 שפאנישע קריגס־שיפען אנגעקומען קיין טאנזשיר, די אויפרופען פון די דאזיגע שיפען האבען זיך פעראייניגט צו די אויפשטענדיגע, זיי זענען אבער ארעסטירט געווארען דורך די מאטראסען פון רעגירונגס - מיליטער.

דערהרגעט געווארען גענ. סאנכוריא

פאריז, 21 (ספ. טעל.)

פון ליסאבאן מעלדעט מען, אז גענ. סאנכוריא, וועלכער איז דורך דער אויגוסט - רעוואלטע אין 1932 פערמשפט געווארען צום טויט און דאן בעגנעדיגט געווארען דורך פרעזידענט זאמארא, איז איצט צוגעשטאנען צום פוטש. ווען ער איז נעכטען פון ליסאבאן מיט אן עראפלאן אפגעפלויגען קיין שפאניען איז געשעהן א קאטאסטראפע און גענ. סאנכוריא איז אומגעקומען.

בלוטיגע קאמפען אין גאנץ שפאניען

גרויסע צאהל טויטע און פערוואונדעטע

פאריז, 21 (ספ. טעל.)

היינט אינדערפריה זענען אנגעקומען ידיעות פון שפאניען וועגען בלוטיגע קאמפען צווישען די אויפשטענדיגע און רעגירונגס - מיליטער, צו וועלכען ס'זענען צוגעשטאנען סאציאליסטישע און קאמוניסטישע אפטיילונגען, בעזונדערס בלוטיג איז געווען דער קאמף אין לארלינא. די צאהל טויטע און פערוואונדעטע איז זעהר גרויס.

די טענענד ליגא, אלגעקיראס און מאלאגא שטעהען אין פלאמען.

די קאמפען, אין וועלכע ס'האבען אויף דער זייט פון רעגירונגס - מיליטער אויך גענומען די פאלקסמיליץ ארבייטער - אפטיילונגען און ציוויל-גוואורדיע, דויערן נעדויערט 3 שעה. די צאהל טויטע און פערוואונדעטע איז זעהר גרויס, די קאשארען פון די צובונטעוועטע זענען אויסגעגליכט געווארען מיט דער ערד. פון אונטער די חורבות פון איין קאזארמע האט מען ארויסגענומען 16 טויטע אפיצירען, צווישען זיי 2 פולקאווניקעס.

דער המון האט געוואלט לינטשען די גענעראלען וועלכע האבען זיך געפונען אין די קאשארען.

שרעקליכער שטורם איןווארשא

האט געמאכט אונגעהויערע שאדענס

ווארשא, 21 (טעלעפאניש)

היינט צווישען 12 און 1 בייטאג איז איבער ווארשא אדורך א שרעקליכער שטורם און שלאקסרעגען, וועלכער איז שוין לאנג נישט פערצייכענט געווארען, דער שטורם האט אנגעמאכט אונגעהויערע שאדענס.

אין א האלבער שטאט איז צוליב'ן שטורם קאליע געווארען די עלעקטרישע אינסטאלאציע, צווישען אנדערע אויך אין פ.ק.א. אין די שפיטאלען אויף מאקאטאוו און פראגע, ווי אויך די סיגנאליזאציע פון די פייערלעשער.

ס'זענען בוכשטעבליך פערפלייצט געווארען די נידריגערע טיילען פון דער שטאט, צווישען אנדערע איז אויך פערגאסען געווארען דער לאקאל פון דער דרוקעריי פון „קוריער פאראנני", פון דער אגענטור „איסקרא" פון דער דרוקעריי „קאדרא", די קעלערען אין לאגערען פון דער תפיסה אויף דאנילאוויטשאווסקא גאס, די לאגער פון דער פוילישער געלד-פאבריק און אין טויזענדער וואוינונגען די פייערלעשער האבען א גאנצען טאג געארבייט ביי אויסגעבראכענע שרפות און ביים אויספאמפען דאס וואסער.

כוליגאנישער אנפאל אויפ'ן יאבלאנאווער רב

המון שטורעמט די באה'-קאנצעלאריע וואו דער רב איז בעהאלטען

ווארשא, 21 (טעלעפאניש)

אין יאבלאנא-לעגיאנאווא איז בעפאלען געווארען און שרעקליך צושלאגען געווארען דער דארטיגער רב טאוב. הרב טאוב איז אויך מיליטערישער ראבינער פון דארטיגען גארניזאן און פערפאלגענס־שעגליד פון „לאפפ".

דער המון האט דעם רב געיאגט ביז ער איז געקומען צום וואקזאל, דארט האט דער באהן־נאטשעלניק בעהאלטען דעם רב אין זיין קאנצעלאריע, ווען דער צוג איז אנגעקומען און דער רב האט זיך אריינגעזעצט האט מען אנגעווארפען שטיינער.

—•X•—

אונזער ווארט

פאראגראף 20

שוין לאנג האבען מיר נישט גערעדט און נישט געהערט וועגען דעם. בשעתו ווען אין דעם נייעם געזעץ וועגען יודישע קהלות איז אריינגעפיהרט געווארען דער פאראגראף 20, וועלכער רעדט וועגען אפנעמען דאס וואהל-רעכט צו חשר יודישער קהלה ביי די, וועלכע זענען פלומרשט עובר אויף די יודישע דינים — האט דער פאראנגעשריטענער טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג ענערגיש פראטעסטירט גע־גען דעם דאזיגען פאראגראף, וועלכער איז אבער דאך פערבליבען אין געזעץ.

ס'איז אבער געווען די האפנונג, אז ס'וועלען זיך נישט געפונען קיין יודען, וואס וועלען אויסנוצען דעם דאזיגען פאראגראף, כדי שאדען צו ברענגען די געגנער, וועלכע שטעלען זיך צו די קהלות-וואהלען.

איצט איז אבער געקומען די פעראָרדנונג פון מינסטעריום וועגען אדורכפיהרען די וואהלען צו די יודישע קהלות דארט, וואו ס'איז פערענדיגט געווארען די קאדענץ.

אין צעהנדליגער שטעט וועלען פארקומען איצט נייע וואהלען צו די קהלות און שוין הערט מען, אז דער וואהל-קאמף האט זיך אנגעהויבען מיט'ן אויסנוצען דעם פאראגראף 20.

מיר האבען נעכטען געברענגט א ידיעה פון ראדאם, אז שוין דארט פרובט מען נישט צו דערלאזען צו די וואהלען אנגעזעהענע פערזענליכקייטען, יודישע כלל-טוער אויפ'ן סמך פון דעם דערמאנטען פאראגראף. די דאזיגע פראקטיק ווי מיר הערען, חזר'ט זיך אבער אין פערשידענע קלענערע שטעטלעך.

דאס איז א געפעהרליך שפיל, צו וועלכען עס טאר נישט דערלאזען ווערען. די יודישע קהלות זענען נישט און וועלען נישט זיין קיין מאנאפאל פון קיין ריכטונג און געווים נישט קיין ארט פאר די אלטע תקיפים און חוצפה'ניקעס, וועלכע האבען זיך געהאט אנגעזעצט אויף די וויכטיגסטע יודישע אינסטיטוציעס און קאנסערווירט דעם שיטעל און פוילעניש. איצט איז מעהר נישט די צייט דערויף, דער וואהל-קאמף טאר נישט געשטיצט ווערען אויף אזעלכען דעם דאזיגען נישט געלונגענעם פאראגראף געגען וועלכען ס'האט באלד אין אנהויב פראטעסטירט די גרויסע מעהרהייט פון דער יודישער בעפעלקערונג.

ב.

טאג - טעגליך

היינטיגע מאניפעסטאציע וועגען דאנציג

היינט קומט פאר אין לאדז א מאניפעסטאציע וועגען די געשעהענישען אין דאנציג, וועלכע זענען שוין פארגעקומען און וועלכע די היטלעריסטען גרייטען ווייטער צו.

אין דער הינזיכט איז פארהאן א פולשטענדיגע איינשטימיגקייט פון דער גאנצער בעפעלקערונג אין פוילען. מ'פיהלט אין דער לופט צו וואס דער דאנציגער סענאט, וועלכער בעקומט די בעפעהלען פון בערלין, צילט.

ס'איז גענוג צו לייענען די דייטשע פרעסע פון די לעצטע טעג, כדי צו וויסען, אז ס'האנדעלט זיך וועגען מאכען פון דאנציג א פולשטענדיג אפענע דייטשע עקספאזיטור, פון וואס עס ווערט קודם כל געטראפען פוילען, איהרע מלוכה־אינטערעסען און די אינטערעסען פון פוילישע בירגער אין דער פרייער שטאט. שרייבט דאך דער נעכטיגער נומער פון „דאנציגער פארפאסטען" מאקי אין צוזאמענהאנג מיט די מאניפעסטאציע אין פוילען, אז „די פוילישע רעכט אין דאנציג" וועלען קיינמאל נישט פערגרעסערט ווערען און ס'וועלען קיינמאל נישט פערווירקליכט ווערען די פאנטאזיעס פון די פוילישע קעפ". דיזעלבע צייטונג רופט אן דאנציג אלס סר ברענע מלוכה, וועלכע קען טון מיט איהרע איינוואוינער וואס זי וויל.

ס'איז שוין די העכסטע צייט צו דערמאנען, אז דאנציג איז נאר אן אויטאנאמישער טייל פון א סר בערענער מלוכה און, אז „פוילען וועט זיך נישט לאזען אפרייסען קיין איין קנעפל פון מאנטעל", ענטפערט דערויף די פוילישע פרעסע.

די דאנציגער היטלעריסטען וואלטען זיכער נישט אזוי ווייט דערגאנגען ווען נישט די אונטערשטיצונג פון בערלין און דעריבער האבען די מאניפעסטאציעס דעם ציל מאכע צו דערמאנען די דאזיגע נאכפאלגער פון דער היטלעריסטישער כנופיא, אז די גאנצע בעפעלקערונג פון פוילען שטעהט אויף דער וואך פון די אינטערעסען פון דער מלוכה.

די יודישע בעפעלקערונג נעמט דעם שטארקסטען אנטייל אין די מאניפעסטאציעס, האבענדיג קודם כל אין זין די אינטערעסען פון דער מלוכה און דאן פראטעסטירט זי געגען דעם אנגריף אויף די נאציאנאלע רעכט פון רעליגיעזע פרייהייט, וואס די היטלעריסטען האבען שוין אפגעטון דורך פערוועהרן די יודישע שחיטה.

נאַצי שחיטה=פֿערבאָט אין דאַנציג

פּראָטעסט פֿון דער דאַנציגער קהלה

יוד. קאָלאָ אינטערווענירט בײַם אויסערן-מיניסטער בעק

דאַנציג, 21 (ספּ. טעל.)

די יודישע קהלה אין דאַנציג, האָט אָפּגעהאַלטן אַ זיצונג, אויף וועלכער ס'איז אָנגענומען געוואָרן אַ שאַרפֿער פּראָטעסט, געגען דער פֿעראָרדנונג פֿון אָפּשאַפֿן די יודישע שחיטה, וואָס איז אַ פּערגוואַלד־גונג פֿון דער רעליגיעזער פֿרייהייט. וועלכע איז גאַראַנטירט דורך דער קאָנסטיטוציע.

דער פּראָטעסט איז איבערגעשיקט געוואָרן אין סענאַט.

דאַנציג, 22 (יט"א)

דער שחיטה־פֿערבאָט איז שוין אַרײַן אין קראַפֿט, דער פֿערבאָט איז אויך חל אויף עופֿות־שחיטה.

וואַרשאַ, 22 (יט"א)

דער דעפּ. זאָמערשטיין, האָט אין נאָמען פֿון יודישן קאָלאָ זיך געווענדעט צום אויסערן־מיניסטער בעק, און געבעטן צו אינטערווענירן בײַ דער דאַנציגער מאַכט, אין דער פֿראַגע פֿון אָפּשאַפֿן די יודישע שחיטה.

בעאונרוהיגונג אין ענגלאַנד

צוליב די געשעהענישן אין דאַנציג

ס'זאָל גערופֿן ווערן אספּעצ. זיצונג פֿון פֿעלקער-ליגע-ראַט

לאָנדאָן, 21 (ספּ. טעל.)

די לאָנדאָנער פּרעסע איז שטאַרק בעאונרוהיגט צוליב דער ענטוויקלונג פֿון די געשעהענישן אין דאַנציג.

דער הויפּט־פּונקט, אויף וועלכן ס'שטעלט זיך אָפּ די לאָנדאָנער פּרעסע איז די פֿראַגע פֿון פּוילענס שטעלונג בנוגע די לעצטע פֿעראָרדנונגען פֿון דאַנציגער סענאַט. בעזונדערס אינטערעסירט מען זיך מיט דער פֿראַגע, צי די דאָזיגע פֿעראָרדנונגען זענען אײַנגעפֿיהרט געוואָרן מיט דעם וויסן און שטילער הסכמה פֿון דער פּוילישער רעגירונג.

לויט ווי עס שרײַבט דער בערלינער קאָרעספּאָנדענט פֿון „טיימס" דאַרף מען זיך משער זײַן, אַז עס איז אַזוי.

„מאַנטשעסטער גאַרדיען" שרײַבט, אַז אין לאָנדאָן וועט פֿאָרקומען אַ זיצונג פֿון דעם קאָמיטעט פֿון „3"", וועלכער איז בעשטימט געוואָרן דורך דער פֿעלקער־ליגע אין דער דאַנציגער פֿראַגע.

„דיילי עקספּרעס" שרײַבט, אַז דער רוסישער אויסערן־קאָמיסאַר ליטווינאָוו איז אַזוי שטאַרק פֿעראינטערעסירט מיט דער דאַנציגער פֿראַגע, אַז ער ערוואַרט, אַז דער פֿאָרזיצער פֿון פֿעלקער־ליגע ראַט און רעפֿערענט פֿון דער דאַנציגער פֿראַגע זאָל צונויפֿרופֿן אַן'אויסערגעוועהנליכע זיצונג פֿון פֿעלקער־בונד צו בעטראַכטן די דאַנציגער פֿראַגע.

לאָנדאָן, 21 (ספּ. טעל.)

דער בעריכט פֿון הויך־קאָמיסאַר פֿון דער פֿעלקער־ליגע אין דאַנציג וועגן דער געשאַפֿענער לאַגע דורך די לעצטע דעקרעטען פֿון סענאַט, דאַרף אָנקומען היינט קיין לאָנדאָן.

אויב דער ראַפּאָרט פֿון קאָמיסאַר לעסטער זאָל בעשטעטיגן, אַז די קאָנסטיטוציע איז געבראָכען געוואָרן און זאָל פֿאַרשטעלן די לאַגע אַלס זייער בערוהיגענדע, וועט מיניסטער אידען בעשליסען צונויפֿצורופֿן אַן'אויסערגעוועהנליכע סעסיע פֿון פֿעלקער־ליגע־ראַט.

* * *

פּאַריז, 21 (ספּ. טעל.)

„זשורנאַל דע דעבאַ" שרײַבט, אַז ס'איז מעגליך, אַז קיין דאַנציג וועט אַרויסגעשיקט ווערן אַן'ענגלישער קריגס־קרייצער כדי צו וויזיטירן די פֿרײַשטאַט און דעם הויך־קאָמיסאַר לעסטער.

געהרינג קומט קיין דאַנציג

דאַנציג, 21 (ספּ. טעל.)

אין די נאָהענטסטע טעג קומט קיין דאַנציג דער פּרייסישער פּרעמיער געהרינג.

בעפעהל פֿון גען. רידז-שמיגלי צו די לעגיאָניסטען

וואַרשאַ, 21 (טעלעפֿאָניש)

גען. רידז־שמיגלי האָט אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל צו די לעגיאָניסטען אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן 6 אויגוסט, ווען די לעגיאָנען זענען אונטער דער אָנפֿיהרונג פֿון מאַרש. פּילסודסקי אַריבערגעטרעטען די פּוילישע גרענעץ.

דער צוזאַמענפֿאָהר פֿון די לעגיאָניסטען וועט פֿאָרקומען דעם 6 אויגוסט אין ווילנא.

אויספֿיהרליכע מאָטיווען פֿון פּשיטיקער אורטייל

וועלען פֿעראָפֿענטליכט ווערען דעם 25 יולי

ראַדאָם, 21 (טעלעפֿאָניש)

דעם 25 יולי וועט דאָס ראַדאָמער קרייז־געריכט פֿעראָפֿענטליכען די אויספֿיהרליכע מאָטיווען פֿון אורטייל פֿון פּשיטיקער פּראָצעס. די מאָטיווען וועלען פֿאַרנעהמען 50 זייטען מאַשין־שריפֿט.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווא 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פֿאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג
סעקסועלע שטערונגען פֿון פּסיכאַ - אַנאַליז
נעמט אָן פֿון 8—11 פֿון 5—8 אַוונט.

Dr. med. Trepman
ספּעציאַליסט פֿאַר טריפּער, סיפֿילים און הויט־קראַנקהייטען,
בעהאַנדלונג פֿון מענער־שוועכע.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12
נעמט אָן פֿון 8—11 נאָכמ. און פֿון 6—8 אָוונט.

יוד. צענטר. האַנדווערקער=פֿערבאַנד
איז פּוילען, עקספּאָזיטור אין לאָדז, פּיעטריקאָווער 45
פֿאָדערט אויף די אַלע צעכען אַנטיילצונעהמען אין דער היינטיגער מאַניפֿעסטאַציע.
אַלע אויסגערעכנטע צעכען דאַרפֿען זיך היינט, 6 אַ זייגער אָוונט פֿערזאַמלען מיט זייערע פֿאַהנען אין לאָקאַל פּיעטריקאָווער 45.

1) שניידער־צעך, וואָלטשאַנסקאַ 27	10) סעקציע שניידער כאַלופּניקעס, 11 ליסטאָפּאַד 7
2) בעקער־צעך, פּילסודסקיעגאָ 57	11) שניידער־פּראַיין, זאַכאָדניאַ 11
3) יובילערן און גאָלדשמידען־צעך, פּיעטריקאָווער 20	12) לוין־וועבער־מייסטער, בזשעזשינער 7
4) טישלער־צעך. בזשעזשינער 7	13) שאַכטעל־מאַכער־קאָרפּאָראַציע
5) פֿליישער און וואורשטען־מאַכער־צעך, צעגעלנ. 28	14) סעקציע טריקאָ־וועש־נייער, בזשעזשינער 7
6) פֿאָטאָגראַפֿיסטען־צעך, פּאָמאָרסקאַ 7	15) סעקציע טוויטער־נייער, פּיעטריקאָווער 45
7) שניידער־צעך, 11־טער ליסטאָפּאַד 7	16) קעטלער־סעקציע „ 45
8) בלעכער און דעקער־צעך	17) פֿאַרמירער־סעקציע „ 45
9) שוסטער־צעך	18) צענטר, ראַד־פּערקעהר־פּראַיין. פּילסודסק. 43

בעקאַנטמאַכונג.
דער בעוואוסטער לאָיגיטהרינער גלאַט - כשר׳ער
רעסטאָראַן
צ. ראָזענבלום
פּיעטריקאָווער 38, טעל. 111-02
גיט צו וויסען יעדען יאָהר אויף די 9 טעג
געשמאַקהאַפֿטע יאַרסקע מיטאָגען
צו בילינע פּרייזען
מיט אַכטונג צ. ראָזענבלום
פּיעטריקאָווער 38

א יונגערמאַן פֿון האָלאַנד,
וועלכער ווילט איצט אין לאָדז, בעקאַנטער סוחר און אַמסטערדאַם פֿירמאַנט 30 טויזענד גילדען — זוכט אַ שידוך צו טון מיט אַ מיידעל פֿון אַ׳אָנשטענדיגער פֿאַמיליע פֿון 22—28 יאָהר מיט געלד, אויף אַרויסצופֿאָהרען קיין האָלאַנד. שדכנים געוואונשען. זיך צו דערוויסען בײַ פּזשיגורסקי, לעגיאָנוב 6, אין פּאַפּיר־געוועלב.

השבת אבדה
ס'איז פֿערלוירען געוואָרען
אין דער קאָמערץ־באַנק, פּיעטריקאָווער 26 3 וועקסלען אויף 260 זל. אויסגעשטעלט טשאַכאַנאָווסקי וואַרשאַ. די וועקסלען ווערען ערקלערט פֿאַר אומגילטיג. אָפּצוגעבען אין דער באַנק, פּיעטריקאָווער 26, פֿאַר „L.".

גינעקאָלאָגישער
אַמבולאַטאָריום
בײַם
„לינת הצדק"
צעגעלניאַנאַ 17
טעל. 115-11
איז טעטיג יעדען טאָג פֿון 9—10 פֿריה און פֿון 3—4 נאָכמ.
אונטער דער לייטונג פֿון די בעסטע ערצטליכע ספּעציאַליסטען.

מאָדערנע שילדען און בוכשטאַבען
לויט פּלענער
ואָך די נייע פֿעראָרדנונגען —
פֿיהרט אויס שנעל און אָמביליגסטען
די בעוואוסטע פֿירמע
FUCHS
50 PIŁSUDSKIEGO 50
עגז. פֿון 1896

אנו משתתפים בצערו של חברנו הנ׳
מר משה לימון לרגלי מות עליו אמו
מרת מרים נ"ע
ומקום ינחם אותו בין שאר אבלי ציון וירושלים.
הועד של בית המחסה והחוה לילדים עברים בהלנובה.

DR. MED.
L. Pikielny
UROLOG
ספּעציאַליסט פֿאַר נירען, בלאָזען און אורין־קראַנקהייטען
NAWROT 8, tel. 219-90
נעהמט אָן פֿון 4—7 נאָכמיטאָג
צוריקגעקעהרט.

Dr.
Wajnberg
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פֿאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02
נעמט אָן פֿון 9-10 פֿריה, 3-5, 8-9 אָוו.

Dr. J. LUBICZ
כירורג און אָרטאָפּעד
צוריקגעקעהרט.
9 פּאָלודניאָווא 9
אָרדינירט אויך אין וווישניאָווא = גורא
ווילא אגינסקי.

ווילבטיג פֿאַר דאַמען
נאָר 2 זל. ווערען פֿאַר איבערגעמאַכט די עלטעסטע
היטען!
אויף גאַנץ ניי ווי אויך נייע היטען צו
3.50
„TOLA"
23 Zawadzka 23

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH
R. Frydwald
Piłsudskiego 69, tel. 190-48
עמפֿפֿעהלט
סאָדעוואַסער = לעמאָנאַד
וואָס ווערט אָפּגעשיקט פּינקטליך אַהיים
בעשטעלונגען ווערען אָנגענומען אַ גאַנצען טאָג.

PrywatnePogotowie
„SZYBKA POMOC LEKARSKA"
tel. 15-111
BAŁUCKI RYNEK
(Zgierska 56)
Czynne przez całą dobę
bez przerwy.

Dr. med.
GUSTAW KOHN
געוועזענער אַסיסטענט פֿון דעם גינעקאָלאָגישען קליניק אין פּאַריז.
ספּעצ. פֿאַר פֿרויען - קראַנקהייטען און שוואַנגערשאַפֿט).
ספּעצ. פֿון היילען אומפֿרוכטבאַרקייט.
נעהמט אָן אין לאָדז
פּילסודסקיעגאָ 51, טעל. 170-03
נעהמט אָן פֿון 8—10 און פֿון 4—8 אָוונט

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פֿאַר טריפּער, סיפֿילים און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פֿון מענער - שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פֿראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פֿון 8-11 און פֿון 5-9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פֿון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פֿאַר פֿרויען

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט
פֿאַר אַקושעריע און פֿרויען קראַנקהייטען
פֿערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפֿט
זגערזשער 11, טעלעפֿאָן 246-09.
נעמט אָן פֿון 8—9 פֿריה און פֿון 4—8 אָוו.

ד"ר העלצער
ספּעצ. פֿאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פֿון 8—11 און פֿון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פֿון 10—2 מיטאָג.
פֿאַר פֿרויען – אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל
פֿאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזען

לאָדזער יוד. לאַקאַטאַרען און סובלאָקאַטאָרן־פֿאַריין
אויף פּיעטריקאָווער 31, ח. 22
טעלעפֿאָן 264-38.
דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג טעגליך פֿון 6 ביז 9 אָוונט. ס'ווערען געשריבען ביטעס, ערטיילט עצות. אויסגעגליכען סכסוכים און געפֿיהרט כל־ערליי דירות און עקסמיסיע־פּראָצעסן.

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik
נעמט אָן טעגליך פֿון 10 ביז 3 נאָכמ. אין דער לעטשניצע „פּאָמאָץ" רוג זגערזשער און לימאַנאָווסקיעגאָ 1, טעל. 101-29 און פֿון 4—10 אָוונט אויף נאַרוטאָוויטשאַ 13. —::— צוגענגליכע פּרייזען פֿאַר אַרבייטסלאָזע — הנחה.

Lek.-Dentysta
Jakób Karmazyn
פּאָלודניאָווא 2, טעל. 114-36
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן פֿון 9—1 און פֿון 4—7 נאָכמ.

Dr. med.
J. Nadel
ספּעציאַליסט פֿון אַקושעריע און פֿרויען־קראַנקהייטען
אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-92
נעמט אָן פֿון 10—12 און פֿון 5—7 אָוו.

Dr. B. Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אָן פֿון 8—11 און פֿון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום־טוב – פֿון 8—1 בייטאָג.

שווער פערוואונדעט אין ירושלים
דעם פוילישען יוד מרדכי באוער
7 באמבעס געווארפען געווארען אין יפו

ירושלים, 21. (יט"א טעל.) אין ירושלים איז שווער פערוואונדעט געווארען דער פוילישער יוד מרדכי באור, 60 יאהר אלט, וועלכער איז גע קומען פון פוילען אין סעפטעמבער פאריגען יאהר.
א יונגער אראבער איז צוגעגאנגען צו באוער'ן און געפרעגט כמה השעה, ווען באוער האט ארויס גענומען דעם זייגער האט דער אראבער אין איהם געשאסען. באוער איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

ירושלים, 21. (יט"א טעל.) אין יפו זע נען היינט געווארפען געווארען 7 באמבעס. דער אפיציעלער קאמוניקאט וועט פון היינט אן ערשיינען נאר איינמאל אין טאג.

ירושלים, 21. (יט"א טעל.) אראבישע טעראריסטען האבען היינט געווארפען א באמבע אויף דער יפו'ער פארשטאט נבי־שלום, די באמבע האט נישט געמאכט קיין גרויסע שאדענס.

קעניגליכע קאמיסיע קיין א"י בעשטייט פון מלוכה־מענער
די קאמיסיע וועט נישט אויסהערען די צדדים

לאנדאן, 21 (יט"א טעלעגראפיש)
אין די פאליטישע קרייזען קאמענטירט מען דעם צוזאמענשטעל פון דער קעניגליכער קאמיסיע, מען ווייזט אן, אז די קאמיסיע בעשטעהט נישט פון קיין פארטיי־פאליטיקער נאר פון עלטערע שטאטסלייט.
די ענדגילטיגע בעשלוסען וועלען אנגענומען ווערען נאך א פארלאמענט - דעבאטע, די קאמיסיע וועט נישט אויסהערען די צדדים.

ירושלים, 21 (יט"א טעלעגראפיש)
די אראבישע פרעסע שרייבט, אז מיט'ן אנ קומען פון דער קעניגליכער קאמיסיע קיין ארץ ישראל, וועט דער אראבישער פיהרער אלמר־פיראב דיל־הארי, בעפרייט ווערען פון קאנצענטראציאנס־לאגער, כדי איהם מעגליך צו מאכען דאס אונטער האנדלען מיט דער קאמיסיע.

לאנדאן, 22 (יט"א טעל.)
די אפיציעלע מעלדונג וועגען בעשטימען די קעניגליכע קאמיסיע, וועלכע דארף אפפאהרען קיין ארץ ישראל, וועט פערעפענטליכט ווערען אין די נאהעסטע טעג.

אראבישער שטרייק איז נאר א פארמעלער
די סוחרים האנדלען אין זייערע וואוינונגען. — שרייבט דער לאנדאנער „טיימס“

לאנדאן, 21 „יט"א טעלעגראפיש)
אין „טיימס“ איז היינט פערעפענטליכט א קארעספאנדענץ פון ארץ־ישראל.
אין דער קארעספאנדענץ ווערט געזאגט, אז דער אראבישער שטרייק דויערט אזוי לאנג, ווייל ער איז נאר א פארמעלער, אין דער אמת'ן האנדלען די אראבישע סוחרים זעהר געשמאק פון הינטען און אין זייערע וואוינונגען. די אראבישע בעאמטע גיבען א גרויסען טייל פון זייער פער דינסט פאר דעם שטרייק.
אין דעם ארטיקעל ווערט ווייטער געזאגט, אז אין דער ערשטער העלפט פון יאהר 1936 זענען קיין ארץ־ישראל אריינגעקומען 16400 עולים, דאס הייסט א העלפט פון דעם וואס זענען אריינ געקומען אין דער ערשטער העלפט פון 1935, די יודישע פערלוסטען זענען זעהר בעדייטענד און דאס ערמוטיגט די אראבער צום ווייטערדיגען שטרייק.

ירושלים, 21 (ספ. טעל.)
אויף דער נעכטיגער זיצונג פון העכסטען אראבישען ראט, וועלכע איז פארגעקומען ביי פער מאכטע טירען און בעשלאסען געווארען ווייטער צו פיהרען דעם שטרייק און ענערגיש צו פראטעסטירען „נעגען די יודישע בעוואפנונגען“.

לאנדאן, 21 (יט"א טעלעגראפיש)
די היינטיגע „מארנינג־פאסט“ האט היינט פערעפענטליכט די ערשטע אראבישע שטימען גע גען ווייטער פיהרען דעם שטרייק. לויט דער דא זיגער צייטונג, האבען א גרופע אראבישע סוחרים זיך געווענדעט מיט א מעמאריאל צו דער ארץ־ישראל־רעגירונג, אין וועלכען זיי בעטען שוץ, כדי זיי מעגליך צו מאכען צו פערענדיגען דעם שטרייק און פריי צו האנדלען.

לאנדאן, 21 (יט"א טעלעגראפיש)
אין היינטיגען „טיימס“ איז אפגעדרוקט א בריף פון דזעמס מאלקאלם, אז מיט'ן ארייננטרעטען אין דער פעלקער־ליגע האט קעניג פייזאל, אק צעפטירט די באלפור־דעקלאראציע, צוגלייך מיט אלע מיטגלידער פון דער פעלקער־ליגע.

נאווידווארער רב נייפעלד גיט א שבועה
אז ר'האט זיך נישט בעטייליגט אין דער דעלעגאציע אין לאדזער וואיעוו. וועגען דעפ. מינצבערג

ווארשא, 21 (טעלעפאניש)
א גאנצער אווענד האט זיך פארצויגען די זי צונג פון „אגודת הרבנים“, ס'איז בעטראכט גע ווארען די פראגע וועגען דער קארעספאנדענץ פון לאדז אין „יודישען טאגבלאט“, אז דער מיטגליד פון פרעזידיום פון „אגודת הרבנים“ דער נאווידוואר דער רב נייפעלד, האט געזאלט אנטיילנעהמען אין א דעלעגאציע צום לאדזער וואיעוואדע, וועלכע האט פערמסרט דעם דעפ. מינצבערג.
אויף דער זיצונג האט הרב נייפעלד אפגע געבען א פייערליכע שבועה, אז ער האט נישט אנ טייל גענומען אין קיין שום דעלעגאציע צום לאדזער וואיעוואדע און איז בכלל אין די לעצטע 5 יאהר נישט געווען אין לאדז.
אין צוזאמענהאנג מיט דער דאזיגער ידיעה איז בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען צום אר טאדאקסישען „טאגבלאט“, אז ער זאל אין משך פון 3 טעג אויפקלעהרען פון וואנען ער האט גע נומען די דאזיגע ידיעה, אויף וואס פארא סמך ער האט זי אפגעדרוקט און זאל אויך צווינגען זיין אינפארמאטאר אין לאדז אויפצוקלעהרען פון וואנען ער האט גענומען די דאזיגע ידיעה. אויב דאס וועט נישט געשעהען אין משך פון 3 טעג וועט אגודת הרבנים ארויפלעגען א חרם אויפ'ן יודי שען „טאגבלאט“.
3
ווייטער האט הרב „נייפעלד ערקלעהרט, אז אויב מ'וועט איהם אויפווייזען, אז ער האט ערגיץ וואו עפיס געטון געגען דעפ. מינצבערג רעזיג נירט ער פון זיין אמט אלס נאווידווארער רב און וועט שוין קיינמאל נישט אנגעהמען דעם אמט פון א רב, אויב אבער נישט זאל דעפ. מינצבערג רעזיגנירען אלס רעפרעזענטאנט און אלס ראש הקהל.

סענ. היימאן־יארעצקי האט נישט בעצאהלט דעם שטייער וואס קומט פון איהם
שטעלט פעסט דער פינאנץ־מיניסטער קוויאטקאווסקי

ווארשא, 21 (טעלעפאניש)
דער קאבינעט פון פינאנץ־מיניסטעריום האט איבערגעשיקט צום סענאטאר היימאן יארעצקי אינם וועלכען דער מיניסטער קוויאטקאווסקי האט אי בערגעשיקט צום סענאטאר היימאן יארעצקי, אינ'ם בריף ווערט געזאגט.
נאכקומענדיג אייער פערלאנג, וועלכען איהר האט אויסגעדריקט אין אייער בריף פון 25 יוני און אנקניפענדיג אין מיין ענטפער פון 26 יוני, טייל איך מיט, אז איך האב בעאויפטראגט צו קאנטראלירען די שטייערן, וועלכע איהר האט בעצאהלט, דעריבער קען איך נישט בעריכטיגען דאס וואס איך האב געזאגט אין סענאט, ווייל מיינע פארוואורפען האבען זיך נאכאמאל בעשטעטיגט בעת דער רעוויזיע אין די ביכער פון דער פירמע „וואלא“. נאכ'ן קאנטראלירען די ביכער איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז איהר ה' סענא טאר האט אין די יאהרען פון 1931 ביז 1936 אין די זעזאנעס וועגען הכנסה־שטייער נישט אנגע געבען די הכנסה פון די אבליגאציעס פון דער קרעדיט־געזעלשאפט און א סומע פון 199 טוי זענד זלאטיס, פון וועלכע איהר האט נישט בעצאהלט דעם שטייער אין דער הויך פון 42 טויזענד זלאטיס און דעם צושלאג פון 5500 זל.
אויף דעם אופן האלט איך דעם ענין פאר אויפגעקלעהרט. די ווייטערדיגע פראצעדור געגען ה' סענאטאר פאר נישט אנגעבען זיין הכנסה וועט געפיהרט ווערען אויף דעם פאראויסגעזע הענעם וועג.
אונטערגעשריבען אונטערן בריף איז מיניסטער קוויאטקאווסקי.
דערפון איז צו זעהען, אז דער גאנצער ענין איז שוין איבערגעגעבען געווארען אין געריכט.

לעצטע דעפעשען

סטאמבול, 21 (ספ. טעל.)
אין גאנץ טערקיי הערשט א גרויסע פרייד צוליב דעם ערפאלג פון דער קאנפערענץ אין מאנטרע, לויט וועלכער טערקיי האט צוריקבעקו מען דאס רעכט צוריק צו מיליטארירען די דאר דאנעלען. ס'קומען פאר גרויסע פייערליכקייטען.

ווארשא, 21 (טעלעפאניש)
ווי מען גיט איבער, האט דער צ. ק. פון דער בונדישער פארטיי בעשלאסען צו געבען פרייע הענד איהרע ארגאניזאציעס בנוגע די קהלה־וואה לען, נאר אין די שטעט, וואו די קהלות שטיצען די יודישע שולען און דעמאקראטישע אינסטי טוציעס.

ווארשא, 21 (טעלעפאניש)
בקרוב זאל ארויסגעגעבען ווערען א פער ארדנונג פון פינאנץ־מיניסטעריום, אז לאקאטארען, וועלכע האבען מעהר ווי 2 סובלאקאטארען, זאלען מוזען אויסקויפען א פאטענט.

ווארשא, 21 (טעלעפאניש)
היינט איז אין ווארשא פארגעקומען די לויה פון פולק. לאט, וועלכער איז אומגעקומען בעת דער אעראפלאן־קאטאסטראפע צוזאמען מיט גענ. ארליטש־דרעשער.

קאוונא, 21 (יט"א טעלעגראפיש)
אין שטעטעל קרעשינקא, מעמעלער קריי, זענען פארגעקומען אנטי־יודישע עקסצעסען. פיל יודען זענען צושלאגען געווארען.
די עקסצעסען זענען פארגעקומען צוליב א עלילת־דם־געשיכטע. ס'איז פערלוירען געגאנגען א קריסטליך קינד. באלד האט דער המון פערשפרייט קלאנגען, אז דאס קינד האבען יודען ערמארדעט צוליב ריטועלע צוועקען. שפעטער איז דאס קינד געפינען געווארען.
פאליציי האט ארעסטירט עטליכע כוליגאנעס.

ווארשאווער אפיציעלע בערזע
דעוויזען:

האלאנד	360.00
לאנדאן	26.58
ניו־יארק (קאבעל)	528,1/4
פראג	21,95
ציריך	173

ראדיא־פראגראם
מיטוואך, דעם 22־טען יולי

6.03 מוזיק (פליטען), 6.33 גימנאסטיק, 6.50 מו זיק (פליטען), 7.20 ידיעות, 11 קאנצערט, 11.57 צייט־סיגנאל, 12.03 לייכטע מוזיק פון טשעכאטשינעק, 12.25 קאנצערט, 1.05 מיטאג־ידיעות, 3.27 לאדזער בערזע, 3.30 ווירטשאפטליכע ידיעות (פון ווארשא), 3.45 הערשפיל, 4.15 קאנצערט, 5 סאלאן־מוזיק, 5.30 מזרח־לידער, 6 רע ציטאציעס (פון קראקא קיין לאדז), 6.15 טאנץ־מוזיק (פליטען), 6.35 רעקלאמע־קאנצערט, 6.50 אקטועלע שמוע סען, 7 פאלקס־מוזיק, 8 מוזיק פון דער לאדזער „זשע רומאנסקא“, 8.45 אווענד־ידיעות, 8.55 אקטועלער שמועס, 9 פון שאפינ'ס שאפונגען, 10 ספארט־ידיעות, 10.15 „די טאנץ־פארמען פון דער קאמערלער מוזיק“, 10.45 טאנץ־מוזיק, טראנסמיסיע פון קאפע־קלוב אין ווארשא.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149־07
ספעציעל־ארצט פאר מענער · שוועכע־בע האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

טעאטער „ראזמאיטאשטשי“
דיר. דוד צעלמייסטער.
פרייטאג, דעם 24 ד. ח. 9.30 אווענד — פרעמיערע!
פסח'קע בורשטיין
דער יודישער שעוואליער, דער וואס זינגט, טאנצט, פייפט, מאכט פרעהליך, פיהרט אויף דעם גרויסען שלאגער
„דער גאסען־זינגער“

מיט'ן אנטייל פון די בעקאנטע ארטיסטען נאדיא קארעני און יעקב פישער
פרעהליכע מוזיקאלישע אפערעטע אין 3 אקטען, 30 נומערן געזאנג פון די שענסטע און הערציגסטע לידער, קופלעטען, דועטען, טערצעטען און טענץ. אויך ווערט אין דער אפערעטע דעמאנסטרירט דורך בורשטיין'ען דער אפאראט — מיטגעבראכט פון פסח'קע בורשטיין.
די לעצטע ערפינדונג ראדיא־טעלעוויזיע
צוזאמען מיט'ן געקליבענעם אנסאמבל:
רייסע בעזמאן, דוד האטבורנער, שמחה ווינמרויב, קאראל ווינבערג, מאניא מאניעלא, מארק מאראווסקי, נעמי נאטאן, חיים גיטענצוויג, דוד ספיוואק, יעקב פישער, נאדיא קארעני און ליזא שלאסבערג.
דיריגענט: דוד בייגעלמאן.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

דער דורכפאַל פון דער בריסעלער קאָנפערענץ און דער נצחון פון היטלער'ן

פון מ. יאַרבלום

דער דייטש־עסטרייכישער אָפּמאַך פון 11־טן יולי איז געווען אַן אמת'ן פּאָליטישע באָמבע. עס איז קלאָר, אַז דער דאָזיגער אָפּמאַך איז געשלאָסען געוואָרען אין הסכם מיט רוים.

ווער האָט דערביי מעהר געוואונען: היטלער אָדער מוסאָליני. דאָס איז אַ צווייטע פראַגע; עס זענען פערהאַן וועגען דעם פערשידענע מיינונגען. פּאַריז האַלט, אַז היטלער האָט אָפּגעהאַלטען דערביי אַ גרויסען נצחון; אין לאָנדאָן, פערקעהרט, מיינט מען, אַז דער אמת'ער זיגער איז מוסאָליני.

לויט די לעצטע ידיעות, וואָס זענען בעקומען געוואָרען אין קע ד'אָרסעי, זאָל דער דייטש־עסטרייכישער אָפּמאַך ענטהאַלטען סעקרעטע פּונקטען: היטלער איז קאַטעגאָריש געגען ווידער־אויפשטעלען די האַבסבורגער מאָנאַרכיע: און דאָס איז פערשטענדליך; מיט דער האַבסבורגער מאָנאַרכיע ווערט אוממעגליך דער אַנשלוס פון עסטרייך צו דייטשלאַנד.

נאָר דאָס איז נישט דער איינציגער סעקרעטער פּונקט. די אַנדערע זענען וויכטיגער: די אַנטי־היטלערישע מיליטער — שעפען ווערען בעזייטיגט פון דער אַרמעע; די טעג האָבען שוין אַ סך שעפען דעמיסיאָנירט. און ענדליך, אַ קאָמיסיע פון דייטשע און עסטרייכישע מלוכה - פונקציאָנערען שטודירט די פראַגע וועגען נאָרמאַליזירען ענדגילטיג די דייטש־עסטרייכישע בעציהונגען.

דאָס איז אייגענטליך אַ מעהר לאַנגזאַמער וועג צום אַנשלוס. עס ווערט צוגעגרייט די נויטיגע אַטמאָספערע. היטלער וועט זיך נישט איילען, און בלויז אין דעם בעשטעהט דאָס געווינס פון מוסאָליני: עס איז נישט פערהאַן מעהר אַ דירעקטע, תיכּף'דיגע סכּנה פאַר דעם אַנשלוס. די רעזולטאַטען פון דער פריינדשאַפט צווישען מוסאָליני און היטלער, לאָזען זיך גאַנץ ערנסט פילען.

איטאַליען וויל נישט בעהן צו דער לאָקאַרנאָ־קאָנפערענץ, וואָס דאַרף אָפּגעהאַלטען ווערען די צווייטע וואָך אין בריסעל. לויט די ידיעות, וואָס זענען ערהאַלטען געוואָרען אין לאָנדאָן, זאָל מוסאָליני שטעלען פאָלגענדע פאָדערונגען פאַר זיין אַנטייל אין דער בריסעלער קאָנפערענץ: אָפּרופען די פערוראורטיילונג פון איטאַליען איבער דער פער־אַנטוואָרטליכקייט פאַר דער מלחמה; אָפּשאַפען דעם אָפּמאַך וועלכען ענגלאַנד האָט געשלאָסען אין הסכם מיט דעם אַרטיקעל 16 פון פאַקט פון פעלקער־בונד מיט די לענדער פון מיטל־ים אין פאַל פון אַ צוזאַמענשטויס צווישען ענגלישע און איטאַליענישע פלאָט; צוריקשטעלונג דורך ענגלאַנד פון פרידערדיגען צושטאַנד אויף דעם מיטעל - ים; איינלאַדונג פון דייטשלאַנד צו דער בריסעלער קאָנפערענץ.

אַרויסשטעלען אַזעלכע פאָדערונגען הייסט אייגענטליך — נישט געהען צו דער קאָנפערענץ פון די לאָקאַרנאָ - מלוכות. די פראַנצויזישע רעגירונג האָט פערלאַנגט, אַז די בריסעלער קאָנפערענץ זאָל אין יעדען פאַל פאָרקומען צו דער צייט, ד"ה דעם 22־טען יולי. אפילו אָהן איטאַליען. עס וועלען קומען בלויז דריי מלוכות: ענגלאַנד, פראַנקרייך און בעלגיען. ענגלאַנד זאָל אָבער געוואָלט אָפּלייגען די קאָנפערענץ.

פאַרוואָס?

ערשטענס, וויל לאָנדאָן נישט רייסען מיט בערלין, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס היטלער האָט נאָך עד היום נישט געגעבען קיין שום תשובה אויף די פראַגען פון דער ענגלישער רעגירונג און איילט זיך ווייטער נישט צו געבען די תשובה, וויל נאָר לאָנדאָן נישט אָננעהמען קיין פעסטע שטעלונג, וועלכע זאָל קאָנען אויסגעטייטשט ווערען אלס געווענדעט געגען דייטשלאַנד, און וועלכע זאָל נישט געפעלען היטלער'ן. אַ קאָנפערענץ אין בריסעל אָהן איטאַליען און אָהן דייטשלאַנד וועט דורך היטלערן בעטראַכט ווערען אלס אַ פראַנקאָ־פראַנצויזישע פּאָליטיק. און דאָס וויל ענגלאַנד נישט. צווייטענס האָט לאָנדאָן נאָך אַ מאָטיוו: לאָנדאָן האָפט אַז מיט דער צייט וועט די איטאַליעניש - דייטשע פריינדשאַפט און זאָלידאַרע טאַקטיק אָפּגעשוואַכט ווערען. און דעמאָלט וועט לייכטער זיין צו געפינען אַ מיטעל־ליניע צווישען פראַנקרייך און דייטשלאַנד. דעריבער וויל לאָנדאָן, אַז די בריסעלער קאָנפערענץ זאָל אָפּגעלייגט ווערען אויף אַ צייט.

וועט לאָנדאָן נישט נאָכגעבען, בלייבט בלויז פּאַריז און בריסעל. און דאָס אויך נישט זיכער, ווייל וואַן־זעעלאַנד האָט ווייסט קיין גרויסען חשק צו רייסען מיט ענגלאַנד אין דער פראַגע.

אַזוי אַז די פראַנצויזישע רעגירונג וועט בלייבען אָהן אַנ'אויסגאַנג — מסכים זיין אָפּצולייגען די קאָנפערענץ, פערבייטען זי אפשר מיט אַ מין מעאָרעטישע בעראַטונג. און דאָס וועט זיין אַ ווייטערער נצחון פון היטלער'ן, אַ נצחון, צו וועלכען ענגלאַנד בעציהט זיך אָהן שום אומצופרידענהייט.

דאָס בילד ווערט קלאָר. מען וועט דעם ענין פערציהען. דערווייל וועט מען פיהרען ווייטערע אונטערהאַנדלונגען: לאָנדאָן מיט רוים, און לאָנדאָן מיט בערלין. און אויב די קאָנפערענץ פון די לאָקאַרנאָ - מלוכות וועט שוין אַמאָל פאָרקומען, וועלען שוין ערשטענס פערגעסען ווערען אַלע הטאים פון היטלער'ן: דער רהיין־געביט וועט שוין גוט בעפעסטיגט, און די ווייטערדיגע מיליטעריזירונג וועט געפיהרט ווערען מיט אַ פערשטאַרקטען טעמפּאָ. היטלער'ס תשובה און ענגלאַנד'ס פראַגען וועלען געגעבען ווערען דורך ערלעדיגטע טאַטען, פאַר וועלכע די לאָקאַרנאָ־קאָנפערענץ וועט זיך דאַרפען בלויז בייגען, זיי פּשוט אָנערקענען.

און אויף דער דאָזיגער קאָנפערענץ וועט פראַנקרייך זיין אין דער מינדערהייט; זי וועט האָבען געגען זיך איטאַליען און דייטשלאַנד קודם כל, ענגלאַנד — אין אַ גרויסער מאָס, און בעלגיען וועט זיך וואַקלען. די קאָנפערענץ וועט האָבען אַ מעהר־הייט פאַר דייטשלאַנד'ס שטעלונג: גאַראַנטירען די מערב־גרעניצען, אָבער אויף קיין שום אופן נישט אַריינגעמען אין נייעם אָבמאַך די פראַגע פון די מזרח־גרעניצען. פראַנקרייך וועט דאַרפען אויס - וועהלען: באַגניגען זיך בלויז מיט דער גאַראַנטיע פון איהרע אייגענע גרעניצען און פערלאָזען זיך אויף היטלער'ס חתימה, אָדער בלייבען ביי איהר ביז־איצטיגער פּאָליטיק און פערבינדען איהר זיכערהייט מיט דער זיכערהייט פון סאָוויעט־רוסלאַנד, טשעכאָסלאָוואַקיי און די אַנדערע לענדער פון דער קליינער אַנטאַנטע.

אַזוי וועט שטעהן דאָס פּראָבלעם אויף דער קאָנפערענץ פון די לאָקאַרנאָ־מלוכות אין וועלכער עס וועלען זיך בעטייליגען דייטשלאַנד און איטאַליען.

און צו דער דאָזיגער לאַגע שטויסט אויך די טאַקטיק פון דער ענגלישער רעגירונג.

דאָס איז אַנ'אויסנוצונג פון היטלער'ס פּאָליטיק, וואָס איז געבונדען מיט גרויסע תיכּף'דיגע סכּנות. דער אָפּמאַך מיט עסטרייך גיט איצט היטלער'ן די מעגליכקייט צו מאַכען ערנסטע שריט אין אַ נייער ריכטונג; אויפ'ן סדר היום שטעהט איצט טשעכאָסלאָוואַקיי, וואו די דייטשע אינטריגען פערשטאַרקען זיך פון טאָג צו טאָג, און אין דערזעלבער צייט ענטוויקעלט זיך אַ ברייטע דיפּלאָמאַטישע אָפענסיווע מצד דייטשלאַנד אויף די באַלקאַנען. דער לעצטער קריזיס אין רומעניען איז אין אַ גרויסער מאָס אַ רעזולטאַט פון דער היטלערישער פּראָפּאַגאַנדע; אויך אין יוגאָסלאַוויע און אין בולגאַריען ווערט געפיהרט אַ סיסטעמאַטישע אַרבייט. דער נצחון פון היטלער'ן אין די לעצטע 5—4 חדשים ווירקט, פערשטעהט זיך, אויף די אַלע קליינע לענדער. עס שאַפט זיך אַן אייגענאַרטיגער בלאָק פון פאַשיסטישע און רעאַקציאָנערע לענדער און געגען; די דעמאָקראַטישע פראַנקרייך מיט סאָוויעט־רוסלאַנד און טשעכאָסלאָוואַקיי, ביי דער אייגענהאַלטענקייט פון ענגלאַנד...

יענער בלאָק פּראָפיטירט פון די חלוקי־דעות צווישען לאָנדאָן און פּאַריז. מוסאָליני טראַכט שוין איבערצונעמען די איניציאַטיווע פון דער אייראָפּעאישער דיפּלאָמאַטיע. ער פּלאַנעוועט שוין צונויפצורופען אין סעפּטעמבער אַ קאָנפערענץ פון אייראָפּעאישע מלוכות: פראַנקרייך, ענגלאַנד, דייטשלאַנד, איטאַליען, סאָוויעט־רוסלאַנד, בעלגיען און פּוילען, — און אפשר אויך די קליינע אַנטאַנט.

צי איז דאָס נישט אַ מאַנעוור געגען פעלקער־בונד? כלומרשט האַנדעלט זיך וועגען רעפאָרמירען די זשענעווער אינסטיטוציע, פאַקטיש אָבער וועט דאָס ברענגען צו איהר ליקווידירונג.

דאָס איז אַ רעזולטאַט פון די חלוקי־דעות, וואָס הערשען צווישען לאָנדאָן און פּאַריז, און כל־זמן זיי וועלען עקזיסטירען, וועט וואַקסען די השפּעה פון מוסאָליני און היטלער, ד. ה. ס'וועלען פערשטאַרקט ווערען די מלחמה־מעגליכקייטען. און אַ גרויסער מאָס איז די לאַגע אָבהענגיג פון דער ענערגיע פון קע ד'אָרסעי.

סענסאַציאָנעלער קלאַנג אַרום דעם אַטענטאַט אויפ'ן ענגלישען קעניג

אין שייכות מיט'ן אַטענטאַט אויף דעם ענגלישען קעניג געפינען מיר אין אַ אויסלענדישע צייטונג פאָלגענדע אינטערעסאַנטע זאַכען וועגען דאָזיגען ענין:

„באַלד נאָכ'ן אַטענטאַט האָט זיך פערשפּרייט אַ קלאַנג אַז דער דעמאָנסטראַנט — מען מעהאַן האָט פּראָטעסטירט געגען טויט־שטראָף, אין איציגען מאָמענט זענען נאָך נישט בעקאַנט די ריכטיגע מאָטיווען פון אַטענטאַט, נאָר אין שייכות מיט דעם קלאַנג, וואָס האָט זיך פערשפּרייט איז אַרויסגעשווימען און האָט פערנומען די אַלגעמיינע אויפמערקזאַמקייט דער ענין שאַרלאָטאַ בריאַן, אַ מוטער פון 5 קינדער אויף וועלכער עס איז דינסטאָג דעם 15. יולי 8 אַ זייגער אינדערפריה אויסגעפיהרט געוואָרען טויט שטראָף.

די עקזעקוציע איבער שאַרלאָטאַ בריאַן איז שוין געווען די צווייטע טויט־שטראָף, וואָס איז אויסגעפיהרט געוואָרען אין לויפענדע יאָהר אין ענגלאַנד. שאַרלאָטאַ בריאַן איז בעשולדיגט געוואָרען, אַז זי האָט פערסמט איהר מאַן, ביז צום לעצטען מאָמענט האָט זי געלייקענט און וועהן אויף איהר האַלז האָט זיך שוין געפינען די פּעטליע האָט זי נאָך אַלץ פאַר דעם תּפיסה גייסטליכען פערזיכערט, אַז זי איז אומשולדיג.

דאָס אויספיהרען אַ טויט שטראָף איבער אַ מוטער פון 5 קליינע קינדער, האָט אין ענגלאַנד געמאַכט אַ שווערען איינדרוק, אפילו די צייטונגען, וואָס יאָגען זיך נאָך סענסאַציעס האָט די שילדערונג פון דעם אויספיהרען די טויט שטראָף פערדרוקט אויף אַ נישט אָנגעזעהען אָרט. שאַרלאָטאַ בריאַן האָט ביז צום לעצטען מאָמענט געטראַכט וועגען איהרע קינדער און איבערגעבענדיג דער מאַכט איהר לעצט געלד — 5 שילינג און פּענס, האָט זי די סומע געבעטען צו פערטיילען צווישען אַלע קינדער גלייך.

די עפענטליכע מיינונג איז געווען אַזוי שטאַרק אויפגערעגט, אַז די עקזעקוציע איז פאָרגעקומען מיט אַ שעה פריהער, ווי זי איז געווען בעשטימט. שאַרלאָטאַ בריאַן האָט מעו ערקלערט: מיר זעגען געצווינגען אייך צו טויטען פריהער, ווייל מיר דאַ זענען מורא פאַר עקסצעסען.

און נישט קוקענדיג דערויף זענען דאָך פאָרגעקומען עקסצעסען, אַרויסגערופען האָט זיי די פרוי וואַן־דער־עלסט, אַ רייכע פרוי, אַ פילאַנטראָפּקע און סופראַזשיסטקע, אין דעם פריהמאָרגען איז זי בעשטראָפט געוואָרען מיט 5 פונט פאַר בעליידיגען אַ פּאָליציי בעאַמטען, וועלענדיג פּראָטעסטירען געגען אויספיהרען דעם טויט אורטייל איבער אַ מענש פאַר וועלכען זי האָט אַנגעווענדעט אָהן ערפאָלג איהר גאַנצען איינפלוס, האָט וואַן— דער־עלסט געלאָזט אין איהר אויטאָ מיט דער גאַנצער שנעליגקייט און אַדורכגעריסען אַ דיקע שטריק, וואָס איז געווען אַדורכגעצויגען קווער איבער דער גאַס, בכדי צו פערשטעלען פאַר דעם פּובליקום דעם וועג צו דער תּפיסה. וואו עס האָט געזאָלט אַדורכגעפיהרט ווערען די עקזעקוציע, עס איז ענטשטאַנען אַ שאַרף געשפּער מיט'ן פּאָליציי בעאַמטען וועלכען זי האָט בעליידיגט. זי איז בעשטראָפט געוואָרען מיט 5 פונט און בעצאָהלענדיג די שטראָף האָט זי אויפ'ן טיש אַנידערגעוואָרפען אַ צווייטען 5 פונט באַנקנאָט, ווי בכדי אונטערצושטרייכען איהר פּראָטעסט צו דער מאַכט.

מען מעהאַן, ווי מען פערזיכערט, האָט נאָכגעגאַנגען דער וואַן־דער־עלסט, וואָרפענדיג דעם רעוואָלווער האָט ער ווי געוואָלט דערמיט בעוויזען דעם קעניג, ווי לייכט מען האָט איהם געקענט דערהרגענען און דער אומשטאַנד וואָס אין רעוואָלווער זענען געווען קוילען שטרייכט נאָך די קראַפט פון דער דעמאָנסטראַציע. ווען מען האָט איהם אַרעסטירט האָט ער בסדר געטענהט, אַז שולדיג אין זיין טאַט איז דער אינערן מיניסטער סיימאָן. ער האָט זיך נישט איינמאָל צו איהם געווענדעט מיט בריף, אָבער דער מיניסטער האָט עקשנותדיג געשוויגען נישט ענטפערענדיג איהם קיין וואָרט.

אין וואָס בעשטעהט אייגענטליך סער דזשאָהן סיימאָנס ראָלע אין דעם ענין שאַרלאָטאַ בריאַן?

אויפ'ן צווייטען טאָג ווען נאָכ'ן אויספיהרען דעם טויט אורטייל, האָט זיך אין פּאַרלאַמענט אָפּגעשפּילט אַ דראַמאַטישע סצענע, אַ געוויסער דעפּוטאַט, פריט, האָט ערקלערט, אַז אין דער אויספאָרשונג זענען בעגאַנגען געוואָרען גרויסע פעהלער. פריט האָט פערזיכערט, אַז די עקספּערטיזע איבער דעם איינגעווייד פון דעם פערסמטען בריאַן איז איבערגעגעבען געוואָרען אַ דאָקטאָר פון אינערן מיניסטעריום צו וועלכען מען קען נישט האָבען קיין צוטרוי, דער רעדנער האָט געפאָדערט, אַז דער ענין זאָל נאָך אַמאָל בעטראַכט ווערען.

סיימאָן האָט אין אָנהויב נישט געוואָלט ענטפערען אויף דער אָנפראַגע. ער איז געווען טיף איבערצייגט אין דער שולד פון שאַרלאָטאַ בריאַן און האָט קאַטעגאָריש אָפּגעזאָגט צו בענייען די אויספאָרשונג, לויט זיין מיינונג האָט פריטס ערקלערונג, נאָר געקענט אויפרייצען די עפענטליכע מיינונג.

פריט האָט אָבער ווייטער פערזיכערט, אַז די אויספאָרשונג איז געפיהרט געוואָרען אויבערפלעכליך. עס איז נאָר בעוויזען געוואָרען, אַז עמעס אַ פרוי האָט געקויפט אין דער אַפּטייק אַרסעניק, אַ חלאַאיק פון אַרסעניק, וואָס איז געווען ענליך צו דעם וואָס מען האָט געקויפט אין דער אַפּטייק האָט מען געפינען אין גאָרטען פון שאַרלאָטאַ בריאַן, דערביי איז דער סלאָאיק געווען שטאַרק אָפּגעבּרענט פון פייער פון אַ שטאַנג הויפען וואָס אין זיין אַש האָט מען געפינען דעם סלאָאיק, אין געריכט, איז אָבער נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די פרוי וואָס האָט אין אַפּטייק געקויפט דעם אַרסעניק, איז געווען שאַרלאָטאַ בריאַן.

דערויף האָט מען פריטען אָנגעוויזען, אַז דער אייגענטימער פון דער אַפּטייק האָט אין פּאָליציי געגעבען ערקלערונגען, דאָס דעם אַרסעניק האָט געקויפט אַ פרוי, וואָס איז געווען ענליך צו שאַרלאָטאַ בריאַן, די פרוי האָט נישט געקענט שרייבען און האָט אין רעגיסטער פון די פערקויפטע סמ'ען געשטעלט דריי קרייצען. דעריבער איז דער אויספאָרשונג ריכטער געווען זיכער, אַז דאָס איז געווען שאַרלאָטאַ בריאַן.

פריט האָט זי דערמיט נישט צופריעדען געשטעלט און האָט געפאָדערט אַ אָפיציעלען ענטפער, נאָך דער זיצונג האָט סיימאָן אָנגעשריבען אַ בריף צו אַ פּאַרלאַמענטס מיטגליד מיט דער ביטע אָפּצואַפעלירען פון פריט'ן פון אַ צווייטער אינטערפּעלאַציע אין דער פראַגע, ערקלערענדיג גענוי די סיבה פאַרוואָס זי איז נישט געוואונשען. אין אַוונט ווען דער פאָרזיצענדער האָט ערטיילט דאָס וואָרט פריט'ן, האָט ער זיך פאַקטיש אָפּגעזאָגט פון זיין אינטערפּעלאַציע.

דזשעהן סיימאָן האָט אָבער אין אַ פּאָר שעה אַרום פלוצלונג אַליין געפאָדערט, אַז די אינטערפּעלאַציע זאָל רעגולירט ווערען און ערקלערט זיין גרייטקייט צו ענטפערען אויף איהר.

לויט דער ערקלערונג פון מיניסטער, איז דאַן, ווען דער ענין בריאַן איז איבערגעגעבען געוואָרען אין אַפּעלאַציע געריכט, איז אַרויסגערופען געוואָרען דער פּראָפעסאָר וויליאַם באָן, וועלכער האָט איבערגעלייענט די ערקלערונגען פון דאָקטאָר ראָשע ליגטש, דעם עקספּערט פון אינערן מיניסטעריום. נאָכ'ן איבערלייענען דעם בעריכט פון עקספּערט, האָט פּראָפעסאָר באָן ערקלערט, אַז ער איז נישט מסכים מיט דער אָפּשאַצונג פון סכום אַרסעניק, וואָס איז לויט דעם עקספּערט ענטדעקט געוואָרען אין דער אַש פון דעם פייער. די ריכטער האָבען זיך אָפּגעזאָגט צו נעהמען אין אַכט די בעמערקונג פון פּראָפעסאָר באָן.

אויפ'ן יסוד פון סיימאָנס ערקלערונג, האָט דער דעפּוטאַט ווידער בענייט זיין פאָדערונג צו בענייען די אויספאָרשונג אין דעם ענין שאַרלאָט בריאַן.

אַזוי אַרום, איז די זיצונג פון פּאַרלאַמענט וואָס איז פאָרגעקומען מיטוואָך געשטעלט געוואָרען אין צענטער פון דער אַלגעמיינער אויפמערקזאַמקייט אין לאָנדאָן, אַלע וואַרטען מיט אונגעדולד אויף פרייטאָג, ווען עס וועט זיך אָנהויבען מען מעהאַנס פּראָצעס און ווען עס איז גאַנץ מעגליך עס וועלען אַלס עדות מוזען אַרויסגערופען ווערען דעפּוטאַטען פון פּאַרלאַמענט.

—*X*—

נישטאָ דערווייל קיין געפאַהר פאַר אַ אַנטיסעמיטישען רעזשים אין רומעניען

ב ו ק אַ ר ע ש ט. (יט"א). דער רומענישער אויסערן מיניסטער טיטולעסקו האָט צוזאַמען מיט דער רומענישער רעגירונג אויסגעאַרבייט די ריכט־ליניען אויך פאַר דער אינערן־פּאָליטיק פון דער רומענישער רעגירונג, לויט די דאָזיגע ריכטליניען האָט זיך די רעגירונג מתחייב געווען צו בעקעמפען מיט די שאַרפסטע מיטלען יעדען פרוב סיי פון רעכטס, סיי פון לינקס צו ענדערען די איצטיגע קאָנסטיטוציאָנעלע אָרדנונג אין לאַנד און נישט דערלאָזען דאָס איבערחזר'ן זיך פון די נאָסען־אונרוהען פון די לעצטע טעג; מיניסטער טיטולעסקי האָט אָפּגעהאַלטען קאָנפערענצען נישט בלויז מיט דער רעגירונג און מיט דעם פיהרער פון דער ליבעראַלער רעגירונגס פּאַרטיי, קאָנסטאַנטין בראַטיאַנו, נאָר האָט גלייכצייטיג פערהאַנדעלט מיט דעם פּאָרזיצער פון דער דעמאָקראַטישער נאַציאָנאַל־צאַרַנישער פּאַרטיי פון די נאַציאָנאַל־צאַראַניסטען מיהאַלאַכע און זיך בעמיהט צו שאַפען אַ הערמאָניע צווישען די דאָזיגע ביידע „רעגירונגספעהיגע" פּאַרטייען. אויב די רעגירונג וועט איצט, ווי עס איז צו ערוואַרטען, אַרויסטרעטען געגען די שטאַרקסטאַנגען פון די יודען־פיינדליכע גרופּען ווי עס איז לכתחילה געווען איהר חוב, וועט יעדע פּאַלם לעת־עתּה זיין בעזייטיגט די געפאַהר פון אַ יודישפיינדליכען רעזשים. די רעכטע גרופּען האָבען זיך אָפּגערופען אין הינטערגרונד אויך צוליב דעם, וואָס עס איז נישט צושטאַנד געקומען דער פּרוב צו פערייניגען די דאָזיגע גרופּען, וועלכע בעקעמפען זיך גענענזייטיג. דער פיהרער פון דער אַנטיסעמיטישער נאַציאָנאַל־קריסטליכער פּאַרטיי פּראָפ. קוזאַ האָט אַליין געמוזט ערקלערען דאָס עס קאָן פּאָראַלאָפיג נישט זיין קיין רייד וועגען שאַפען אַ נייע רעגירונג.

די ענגלישע פאַשיסטען גרייטען זיך

צו די לאָנדאָנער שטאָט־ראַט וואַהלען אונטער אַנטיסעמיטישע לאָזונגען

ל אָ נ ד אָ ן, (יט"א). מאָסלי'ס פאַשיסטישע פּאַרטיי האָט שוין אָנגעקינדיגט איהר אַנטייל אין די לאָנדאָנער שטאָטראַט וואַהלען, וואָס וועלען פאָרקו־מען אין מערץ 1937. דערביי איז שוין איצט צו זעהען אַז דער וואַהל־קאַמף וועט מצד די פאַשיסטען גע־פיהרט ווערען אונטער בולט אַנטיסעמיטישע לאָזונ־גען.

אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען אונטער־הויז האָט דער אינערן מיניסטער סער דזשאָן סיימאָן ערקלערט, ענטפערענדיג אויף אַנ'אינטערפּעלאַציע, אַז עס וועלען אַנטערנומען ווערען פערשידענע שריט געגען די אַנטי־יודישע מאַניפעסטאַציעס פון די פאַשיסטען, עס קומט אויך אין בעטראַכט אַ פערבאָט פון פּאָליטישע אוניפאָרמען.

נאר וועגן גריגארי טשיטשערין

אין „טשאס“ האט זיין מאסקווער קארעספאנדענט אינזש. ג. ב. אבגעדרוקט אן אויספירליכען ארטיקעל וועגן נאר וואס פארשטארבענעם גריגארי וואסיליעוויטש טשיטשערין.

מיר כאפען ארויס איינינע אינטערעסאנטע פרטים:

טשיטשערין האט געשטאמט פון העכסטען רוסישען אדעל. אין די צייטען פון יעקאטערינע דער גרויסער איז א טשיטשערין געווען אוראלער גענעראל-גובערנאטאר. אין דער נייערער צייט האט געהאט א שם גריגאריס פעטער באריס טשיטשער'ן, א בעוואוסטער יוריסט, רעקטאר פון מאסקווער אוניווערזיטעט, וועלכער האט צוליב זיינע ליבעראלע איבערצייגונגען געמוזט פארלאזען דעם אוניווערזיטעט.

ליבעראלע איבערצייגונגען האט אויך געהאט און אויך געליטען פאר זיי גריגאריס פאטער, ראטגעבער אין דער קייזערליכער אמבאסאדע אין פאריז.

גריגארי האט זיך אויפגעצויגען ביים פעטער אין גוט. זיין קאריערע האט ער אנגעהויבען אין דער צארישער דיפלאמאטיע. נאך לאנגען פארטיפען זיך אין פילאזאפישע שטודיעס אריין אין דער רעוואלוציאנערער בעוועגונג, דאס פערברענגען אין גלות אויסגענוצט אויך אויף אויסצולערנען זיך פליסיק רעדען אויף 12 שפראכען.

ווען טראצקי איז נאך דער אקטאבער-רעוואלוציע אלס אויסלאנדס-קאמיסאר געקומען אין קאמיסאריאט, האט ער קיין איין באאמטען נישט געפונען. עטליכע שווייצארען האבען זיך געשטעלט צו דער ארבייט. אויפ'ן מיניסטערס טיש איז געלעגען די דיפלאמאטישע קארעספאנדענץ פון האלאנד טראצקי האט גלייך געוואלט אנהייבען אמטירען, האט ער איינגעהענטיק אנגעשריבען א נאטע, אדרעסירט צו זיין עקסלענץ דעם אמבאסאדאר פון האלאנד, האט נאכהער ארייגערופען א שווייצאר און האט איהם געהייסען אוועקטראגען. דער אלטער שווייצאר האט גענומען דעם קאנווערט, האט גוטמוטיג א שמייכעל געטון און האט דעם רעוואלוציאנערען מיניסטער געמאכט א בעמערקונג, אז ס'איז נישטא קיין אמבאסאדאר פון האלאנד, נאר א געזאנדטער. אזוי האבען די רעוואלוציאנערע מיניסטארען געדארפט אלץ לערנען פון בראשית; טשיטשערין האט דאס נישט בעדארפט נישט אין די קליינע ענינים, נישט אין די גרויסע פראבלעמען פון דער אינטערנאציאנאלער פאליטיק. טשיטשערין האט

אויף דער גענועער קאנפערענץ קאנצענטרירט אויף זיך די אויפמערקזאמקייט פון די סאמע געניטסטע דיפלאמאטען.

נעפעלדיג האט זיך פארגעשטעלט די אינטערנאציאנאלע פאזיציע פון דער סאוויעטישער מלוכה אין דער צייט, ווען טשיטשערין האט איבערגענומען דעם אמט. ס'איז נישט געווען מיט וועמען צו אונטערהאלטען בעציהונגען. טשיטשערין פלעגט זיצען ביים האדיא-אפאראט און פלעגט ארויסשיקען אויף די לופט-כוואליעס נאטעס „צו אלעמען“, פלעגט גיין אויפ'ן וואקזאל, פערזענליך דערהיטען, צי אין מיטען דעם אלגעמיינעם כאאס, וואס האט דעמאלט געהערשט אויף די סאוויעטישע באהנען, האט א דיפלאמאטישער קורייער בעוויזען אין דער צייט ארויסצופאהרען; פלעגט אליין פונאנדערטראגען די אקטען, פונאנדערטיילענדיג זיי צווישען דער קליינער צאהל מיטארבייטער. נאך דעם איז געקומען די צייט אויף ערנסטער ארבייט. ווען ס'זענען געשלאסען געווארען די ערשטע שלום-טראקטאטען און ווען טשיטשערין האט געקענט מאכען זיינע דיפלאמאטישע שאכצוגען וואס האבען ארויסגעאיבט זייער השפעה אויפ'ן גאנג פון דער געשיכטע, באנצע נעכט פלעגט טשיטשערין ארבייטען, ווען כ'האב ביי איהם איינמאל געבעטען אן אינטערוויו, האט ער מיר בעשטימט אויף 3 א זייגער ביינאכט. כ'וועל קיינמאל נישט פארגעסען דעם איינדרוק וואס ער האט אויף מיר געמאכט. מ'האט מיר אריינגעבעטען אין א צימער, וואו ס'איז געשטאנען א גרויסער טיש און אויף דעם בלויז ראטענויס א בילד מיט א אייגענהענטיגער אונטערשריפט. טשיטשערין פלעגט ארבייטען אין שלכותדיגען צימער.

אין א ווייל ארום איז ער אריין צו מיר, מיר האבען זיך אזעקגעזעצט איינער אנטקעגען דעם אנדערען און ס'האט געהערשט א לענגליכער שווייגען. א זשורנאליסט — אן אנפאנגער, האב איך נישט געהאט די העזה זיך אפצורופען דער ערשטער. כ'האב דאך געהאט פאר זיך דעם אויסלאנדס-מיניסטער פון אנייער פון די גרויסמעכטע.

צום סוף האב איך דאס געמוזט טון, ווייל טשיטשערין האט אלץ געשוויגען. כ'האב אריינגעווארפען א שאלה. טשיטשערין האט אנגעהויבען דערציילען און אנהויב נישט דרייסט, נאכדעם אלץ לעבעדיגער שילדערענדיג קלאר זיינע אנשויאונגען.

ס'איז בעוואוסט די פריינדשאפט טשיטשערינס מיט'ן דייטשען אמבאסאדאר בראקדארף-ראנצוי, ס'האט זיי פעראייניגט די אפשטאמונג און א סך כאראקטער-שטריכען. ביידע פלעגען ביינאכט ארבייטען, בייטאג שלאפען. ווען מ'האט בעדארפט, האט טשיטשערין אויך געקאנט אויסנוצען זיין אריסטאקראטישע אפשטאמונג. אוי, למשל, ווען לארד קערזאן האט אויף דער גענועער קאנפערענץ איהם טראקטירט פון אויבען אראפ, האט טשיטשערין נישט פערזאמט צו בעמערקען, אז די פאמיליע טשיטשערינס איז עלטער פון דער פאמיליע קערזאן.

ביז די לעצטע טעג האט טשיטשערין געלעבט אין גוטע בעדינגונגען.

טאג-טעגליך פלעגט איהם בעזוכען א דאקטאר, אן אנדער דאקטאר פלעגט פון צייט צו צייט בעזוכען זיין געליבטע קעצל, פון דעם עקסקאמיסארס וואוינונג פלעגט מען אפט הערען קלאוויר-קלאנגען.

מען גיט איבער, אז פאר די לעצטע יאהרען האט ער אנגעשריבען א גרויס ווערק וועגן מאצארטן.

רעגיסטראציע פון דייטשע, וואס וואוינען אין אויסלאנד

דער שטוטגארטער אינסטיטוט זאמעלט מאטעריאל פון ראסען-אפשטאמונג

בערלין (יט"א). אין דייטשלאנד האט זיך איצט אנגעהויבען די רעגיסטראציע פון דרייסיג מיליאן דייטשען, וואס לעבען אין אויסלאנד, כדי פעסטצושטעלען זייער ראסען-אפשטאמונג. דאס ווערט דורכגעפיהרט אהן דעם וויסען און געגען דעם ווילען פון א גרויסען טייל פון די פערזאנען, וואס דארפען ווערען רעגיסטרירט.

די דאזיגע געוואלדיגע אויפגאבע, איז געווארען אויסגעפיהרט, ווי עס ווערט מיטגעטיילט, דורך א ספעציעלען דעפארטאמענט ביים דעם אזוי גערופענעם „פרעמדען-אינסטיטוט אין שטוטגארט“ וואס איז בעקאנט אלס די „סעקציע פאר פעסטשטעלען פון דער פאמיליען-אפשטאמונג“ פון די דייטשען, וואס וואוינען אין אויסלאנד. איצט פערנעהמט זיך די סעקציע ספעציעל מיט רעגיסטרירען די נעמען פון די דייטשען, וועלכע וואוינען אין אמעריקע, די נעמען פון די דייטשען, וואס וואוינען אין אמעריקא ווערען געזאמעלט הויפטזעכליך דורך שטודירען די טעלעפאן- און האנדעלס-אדרעס-ביכער, קירכען-דאקומענטען און פאסאזשיר-ליסטעס פון די שיפס-געזעלשאפטען, וואס זענען טעטיג אין די אמעריקאנער פארטען. צווישען די דייטשען וואס אונטערליגען דער רעגיסטראציע, זענען אויך פערהאן אזעלכע דייטשען אין אמעריקא, וואס זענען געווארען אמעריקאניזירט, סיי שפראכליך, און סיי קולטורעל.

קאנפערענץ אין פאלעסיע וועגן די וואהלען צום יודישען וועלט-קאנגרעס

בריסק (יט"א) דא איז פארגעקומען א קאנפערענץ וועגען די וואהלען צום יודישען וועלט-קאנגרעס. אין דער קאנפערענץ האבען זיך בעטייליגט 70 דעלעגאטען פון די יודישע קהלות אין פאלעסיע און פון פאליטישע און ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס. מצד די קהלות פון פאלעסיע האבען זיך בעטייליגט די פאלגענדע שטעט: בריסק, קארבין, דראהיטשין, פרוזשאנע, זשאבינקא, בערעזע, טערעספאל, פינסק-פאדל, יאנאוו-פאדל, ווילאקע, מאלאריטע, אנטאפאל און מאטעלע.

מיט רעפעראטען וועגען דער בעוועגונג פון וועלט-קאנגרעס זענען ארויסגעטרעטען די דעלעגאטען פון ווארשע די ה"ה אינזש. רייס און אנד.

נאך א לענגערער דיסקוסיע איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, וועגען בעטייליגען זיך אין די וואהלען צום קאנגרעס דעם 26 ד. ח.

אין צוזאמענהאנג מיט דער פראטעסט-אקציע געגען דעם היטלעריזירען דאנציג, וואס איז דעם טאג פארגעקומען אין בריסק, האט די קאנפערענץ אויך אנגענומען א שארפע רעזאלוציע געגען דעם פרוב צו פערמינדערען די רעכט פון פוילען אויף דער פרייעשטאט און דאס בערויבען די רעכט פון דער אפאזיציע און מינדערהייטען אין דאנציג.

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציעל-ארצט פאר הויט-,געשלעכטס קראנקהייטען און מענער-שוואכע
האט זיך איבערגעצויגען און נעמט אן
פיעטריקאווער 161 טעל. 245-21
פון 11 פריה ביז 3 בייטאג און פון 7 ביז 9 אווענד
זונטאג פון 8—1 בייטאג.
פאר פרויען א בעזונדער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצא-פרייזען

גרויסע לייסטונגען פון יודישע מעדיצינער אין פראנקרייך, שווייץ און יוגאסלאוויען

אויספרובירט די ראק-היילונג פון יודישע דאקטוירים פון דייטשלאנד

באזעל (יט"א). די „שווייצארישע מעדיצינישע וואכענשריפט“ טיילט מיט וועגען א גרויסען ערפאלג פון א נייעם הייל-מיטעל געגען דער ראק-קראנקהייט, וואס איז געפונען געווארען דורך יודישע געלעהרטע, וואס זענען פארטריבען געווארען פון דייטשלאנד דאס הייל-מיטעל איז אויסגעפרובירט געווארען אין די שפיטאלען פון ביזעטר און סט. לואי אין פאריז, אין דער „עקאל דע מידיסין“ אין רוען, אין דער אוניווערזיטעט-קליניק פאר כירורגיע אין זשענעווע און אין דער קליניק פאר קרעבס-קראנקהייטען אין בעלגראד. אין משך פון 6-חדשים'דיגע פרובען אין די דערמאהנטע הייל-אנשטאלטען, האט דער הייל-מיטעל ארויסגעוויזען גרויס נוצען.

דער געוועזענער דירעקטאר פון אינסטיטוט פאר דער פארשונג פון קרעבס-קראנקהייט ביים בערלינער אוניווערזיטעט און לאנגיעהריגער גענעראל-סעקרעטאר פון דייטשען צענטראל קאמיטעט פאר פארשען און בעקעמפען די קרעבס-קראנקהייט, פראפ. פערדינאנד בלומענטהאל, איז איצט טעטיג אין בעלגראד, און בעשעפטיגט זיך מיט אויסגעפינען מעטאדען און הייל-מיטלען צו בעקעמפען די קרעבס-קראנקהייט. זיין הויפט-מיטארבייטער איז ד"ר ע. יאקאבס. וועלכער איז פונקט ווי פראפ. בלומענטהאל פארטריבען געווארען פון דייטשלאנד די גרעסטע צאהל חולאים, וואס ווערען איצט געהיילט דורך די יודישע דאקטוירים, זענען שווער-קראנקע, ס'רוב פון זיי זענען שוין פריהער געווארען אפערירט. ביי איינינע איז שוין זאגאר דער קערפער געווען געשוואלען. נישט געקוקט דערויף געפינען זיך פיל פון די דאזיגע פאציענטען, וועלכע די דאקטוירים האבען שוין איבערהויפט נישט געהאלט מעהר היילען, אויף א וועג פון א ווייטגעהענדער בעסערונג. און איינינע פון זיי זענען געווארען צוריק נארמאל געזונד. די היילונג בעשטעהט פון איינשפריצונגען און טאבלעטקעס, אדער זאלבען. די הייל-מיטלען ענטהאלטען ספעציפישע ווירקזאמע שטאפען, וואס ווערען געמאכט פון מאגען-דארם-קאנאל און פון גרויסען איינגעווייד-דריזען פון בהמות. די בעהאנדלונג פון דער קראנקהייט בערוהט אויף א נייער קרעבס-טעאריע, לויט וועלכער די קרעבס-געשווילעכץ איז א סארט פאראזיטישער ניי-בילדונג, וואס שאפט זיך אייגענע נערוועז און ארטעריען. דאס נייע הייל-מיטעל געהט אין דער ריכטונג צוצונעהמען ביי דעם פאראזיט דעם נאהרונגס-באדען.

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוואכע ווענערישע און הויט-קראנקהייטען
טראוגוטא 9. טעל. 262-98
נעמט אן פון 8—1 און פון 5—9 אווענט
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

פעלאגעיא

פון מ. זאשטשענקא

(דערציילונג)

פעלאגעיא האט נישט געקענט לייענען. זי האט אפילו איהר אייגענעם נאמען נישט געקאנט אונטערשרייבען.

פעלאגעיא'ס מאן איז געווען א פראנטווארטליכער סאוויעטישער ארבייטער. ער איז אויך געווען א פראסטער, געקומען פון דארף, נאר דורך די פינף יאהר, וואס ער איז געווען אין שטאט, האט ער זיך אינגאנצען איבערגעאנדערשט, און נישט בלויז אונטערשרייבען זיך האט ער זיך אויסגעלערנט, נאר וואס די אויגען האבען געזעהן, האט ער געקענט.

און געשעהמט האט ער זיך, שטארק געשעהמט וואס ס'ווייב זיינס קען נישט לייענען, קען נישט שרייבען.

— דו, פעלאגעיא מיינע, וואלסט זיך כאטש אויסגעלערנט אונטערשרייבען זיך, — האט ער געזאגט, — דער נאמען איז נישט קיין שווערער, איינגאנצען צוויי זילבען — קאטשקין — און דו קענסט נישט, טייערינקע, א חרפה פאר בעקאנטע...

און פעלאגעיא פלעגט א מאך טון מיט דער האנד און ענטפערן:

— און אז כ'וועל קענען איז וואס? וואס ווער מיר דערפון ארויסקומען, איוואן ניקאלאיעוויטש? כ'ווער אזוי אויך עלטער, די יאהרען לויפען זיך. אט די האנד מיינע בויגט זיך עפעס נישט. מיט אזא שטייפער האנד וועל איך זיך איצט נעמען לערנען, אנהויבען אויסצוציקלען אותיות. לאזען זיך שוין בעסער יונגע פיאנערען לערנען און איך וועל שוין מיין פעקעל יאהרען אזוי אויך דערלעבען.

פעלאגעיא'ס מאן איז געווען שטארק פערנומען, האט קיין צייט נישט געהאט זיך אפצוגעבען מיט'ן ווייב. ער פלעגט בלויז שאקלען מיט'ן קאפ: — ווערסט חרטה האבען, פעלאגעיא — און ענטשוויגען ווערען.

איינמאל האט ער אזוי געבראכט א ביכעל און געזאגט:

— הערסט, פאליא, פון דעם ביכעל קאן מען זיך אליין אויסלערנען לייענען און שרייבען. ס'איז די נייעסטע מעטאדע. אז דו ווילסט, וועל איך דיך לערנען.

פעלאגעיא האט א שמייכעל געטון. זי האט א נעם געטון ס'ביכעל אין די הענט אריין, עס ארום געטאפט, עס בעהאלטען אין דער קאמאדע און זיך געטראכט: — לאז עס ליגען. אויב נישט איך וועט א קינד, וועט אנ'אייניקעל זיך לערנען דערפון.

איינמאל איז פעלאגעיא געגאנגען פעררייכטען דעם מאנ'ס רעקל. דער ארבעל איז געווען צוריסן.

זי האט זיך געזעצט ביים טיש. זי האט גענומען א נאדעל, דערנאך האט זי א שטעק געטון די האנד אונטער'ן רעקל — עפעס שארכט.

— נישט אמאל פאפירען-געלד? — האט זי געטראכט.

זי קוקט זיך איין — א בריוו אזא ריינער. די בוכשטאבען אויפ'ן קאנווערט — דינינקע, גלייכע, ס'פאפיר שמעקט מיט פערפומען, מיט אדעקאלאן. ס'האט פעלאגעיאן פערקוועטשט אונטער'ן הארץ.

— הייסט עס — האט זי זיך געטראכט — איוואן ניקאלאיעוויטש נארט מיך אפ. ער שרייבט זיך איבער מיט דאמען, און מיך, די פראסטע פויערטע, האט ער אין דר'ערד!

פעלאגעיא האט ארויסגענומען דעם בריוו, געקוקט און נישט פארשטאנען קיין ווארט. ס'ערשטע מאל אין לעבען האט זי בעדויערט, וואס זי קען נישט לייענען.

— טאקע א פרעמדער בריוו — האט זי געטראכט — נאר ס'זאל מיר געהען איז לעבען מוז איך וויסען, וואס דארטען שטעהט. ווער ווייס צי דער בריוו קען אמאל נישט איבעראנדערשען מיין גאנץ לעבען.

פעלאגעיא האט זיך צעוויינט. זי האט זיך איצט געכאפט, אז איוואן האלט זיך לעצטענס אין איין וואשען די הענט, אין איין דרעהען די וואנסען.

זי האט זיך העכער צעוויינט. איבערלייענען דעם בריוו קען זי אלץ נישט, און א פרעמדען ווילט זיך איהר נישט געבען איבערצולייענען.

זי האט בעהאלטען דעם בריוו. זיך נישט וויסען געמאכט ווען דער מאן איז אהיימגעקומען. פערקעהרט: זי איז נאך דאס מאל געווען צוגעלאזענער. ביים עסען האט זי געלאזט פאלען א ווארט אז זי וויל זיך לערנען לייענען און שרייבען, ווי לאנג איז דער שיעור צו בלייבען א פינסטערער מענש.

דער מאן האט זיך דערפרעהט:

— גוט, פאליא, איך וועל מיט דיר לערנען.

— לערן, — האט ס'ווייב זיך איינגעקוקט אינ'ם מאנ'ס אונטערגעשוירענע וואנסעלעך.

צוויי חדשים נאכאנאנד האט פאליא זיך געלערנט לייענען. זי האט מיט גרויס געדולד צונויפגעשטעלט ווערטער, אויסגעלערנט זאצען. יעדען טאג האט זי ארויסגענומען דעם בריוו, געוואלט דערגעהן דעם סוד.

ס'איז איהר אזוי לייכט נישט אנגעקומען. ערשט אויפ'ן דריטען חודש האט זי זיך אויסבעלערנט לייענען. אין דער פריה, ווען דער מאן איז אוועק צו דער ארבייט, האט פאליא ארויסגענומען דעם בריוו און איהם קוים איבערגעלייענט. דער בריוו איז געווען אדרעסירט צו איוואנ'ען:

„געערטער חבר קאטשקין!

כ'שיק אייך דעם אנפאנגער. אין צוויי, דריי חדשים וועט אייער פרוי זיך אויסלערנען די תורה. העלפט איהר ארויס, גיט איהר צו פארשטעהן ווי מיאוס ס'איז צו זיין אנ'אומוויסענדער, פינסטערער מענש. טוט עס, איוואן ניקאלאיעוויטש!

מאריא גלארינא!“

פעלאגעיא האט צוויי מאל איבערגעלייענט דעם בריוו. זי האט טרויעריג פערביסען די ליפען, דערפיהלט א בעהאלטענע בעליידיגונג און זיך צעוויינט.

יאריש א. פען.

אין העברעאישע אוניווערזיטעט אין ירושלים

אַפּטיילונג פאַר פּאַראַזיטאָלאָגיע

די אָפּטיילונג פאַר פּאַראַזיטאָלאָגיע בעשעפ־טיגט זיך צווישען אַנדערע מיט קראַנקהייטען, וועל־כע ווערען איבערגעטראָגען אויף מענשען און חיות אינזעקטען און אַנדערע בעשעפעניש׳ען. זי שטעלט פעסט די ביאָלאָגישע יסודות, אויף וועלכע עס דאַרף זיך שטיצען די שפּעטערדיגע פּראַקטישע בעקעמפונג פון די קראַנקהייטען. נאָר דורך אַ גרינד־ליכען אויספאָרשען די ביאָלאָגיע פון פּאַראַזיטען קאָן פעסטגעשטעלט ווערען, אויף וועלכע פּונקטען דאַרף געווענדעט ווערען די ראַציאָנאַלע בעקעמפונג. דער דאָזיגער קאַמף גופא געהער צו ספּעציעלע אינסטיטוטען, וועלכע בעשעפטיגען זיך דערמיט. אין מאַנכע פאַלען אַרבייט אויס די אָפּטיילונג אַליין די מעטאָדען פון בעקעמפונג, ווי למשל ביי דער קראַנקהייט פון בהמות לגבי וועלכער עס איז איינגעפיהרט געוואָרען א נייע פאָרם פון אימו־ניזירונג.

ביאָלאָגישע פאָרשונגען האָבען, למשל, אַרויס־געוויזען, אַז ביי דער בעקעמפונג פון מאַלאַריאַ איז נישט נויטיג אָנצונעהמען מיטלען געגען אַלע מינים פון אַנאָפעלעס, וועלכע געפינען זיך אין דעם אָדער יענעם אָרט. עס איז גענוגענד בלויז פעסטצושטעלען, וועלכע מינים אַנאָפעלעס טראָגען איבער די מאַלאַריע און דאַן פערניכטען זייערע יעסטען.

די קראַנקהייט פון בילהאַלציאַ (אַנ׳ערקרענ־קונג פון די בלאָז־וועגען), האָט אָנגעשטעקט די יודישע בעפעלקערונג אין דער געגענד פון יפו און תל־אביב אין דער צייט פון נאָך דער מלחמה ביז 14 פּראָצ. אַ דאַנק אינ׳אינטענסיווער אויפ־קלערונגס־אַרבייט פון דער תל־אביב׳ער שטאָט־פער־וואַלטונג, וועלכע האָט אָנגעוויזען, אַז דער מקור פון דער קראַנקהייט שטאַמט פון באָדען זיך אין ירקון און פון טרינקען זיין וואַסער, איז געלונגען שטאַרק צו פערקלענערן איהר פערשפּרייטונג. די שטאָט־פערוואַלטונג האָט מיט אַ קורצער צייט צו־ריק זיך בעשעפטיגט מיט׳ן פּראָבלעם, ווי אַזוי צו מאַכען טרינק־פעהיג דאָס ירקון־וואַסער. זי האָט זיך געווענדעט צו דער אָפּטיילונג פאַר פּאַראַ־זיטאָלאָגיע ביים העברעאישען אוניווערזיטעט מיט אַ ביטע וועגען איהר מיינונג. די אונטערזוכונגען זענען נאָך נישט פערענדיגט געוואָרען, דאָך קען מען שוין איצט פעסטשטעלען, אַז אויך אין דעם געגעבענעם פאַל זענען גענוגענד די מיטלען, וועל־כע ווערען פּראַקטיקירט אין לאַנד אויף צו מאַכען דאָס וואַסער טרינק־פעהיג.

די ארץ־ישראל'דיגע פאָרם פון אומקעהר־פי־בער איז א קראַנקהייט, וועלכע קומט פאָר זעלטען אבער קען האָבען ערנסטע פאָלגען. די קראַנקהייט ווערט איבערגעטראָגען דורך אַ ספּעציעלען מין פון מיקן, וועלכע וואוינען אין היילען. מיט אַ קורצער צייט זענען קינדער, וועל־כע האָבען זיך געשפּילט אין אַ הייל ביי כפר ויתקין קראַנק געוואָרען אויף דער דאָזיגער קראַנקהייט. די בעהאַנדלונג מיט סאַלוואַרסאַן, וועלכע איז דער פאָלגרייך ביי ענהליכע פאַלען, האָט אין דעם דאָזיגען פאַל לגמרי נישט געווירקט.

די אָפּטיילונג פאַר פּאַראַזיטאָלאָגיע ביים העב־רעאישען אוניווערזיטעט בעשעפטיגט זיך איצט מיט אויספאָרשען די דאָזיגע קריינקהייטס־פאָרם או מאַכט כעמא־טעראַפּעוטישע פּרובען.

אָפּטיילונג פאַר היגיענע און באַק־טעריאָלאָגיע.

אַ דאַנק דער אונטערשטיצונג פון פעלקער־בונד און דער בעטייליגונג פון לייטער פון גע־זונדהייטס־דעפּאַרטאַמענט פון דער סירישער רעגירונג, ה׳ קאָל. לעאָן הומבערט מאַרטין און זיינע אַסיסטענטען האָבען דער לייטער פון דער אָפּטיילונג פאַר היגיענע און אַבקטעריאָלאָגיע ה׳ פּראָפ. קליג־לער און דאָצענט ד״ר מער בעקומען די מעגליכקייט צו פערענדיגען זייערע פאָרשונגען איבער דער פערשפּרייטונג פון פערשידענע מינים פון אַנאַ־פעלעס־מיקן אין סיריען.

די אַרבייטער האָבען זיך הויפּטזעכליך בעצויגען אויף די פראַגען וועלכע מינים אַנאָפעלעס וועלכע לע־בען אין ארץ־ישראל קומען פאָר אויך אין סיריען און אויב זיי זייען אַרויס ביי די פערענדערטע בעדינגונגען אַנדערע ראַסען־סימנים, ווי אין א״י. די אונטערשטיצונג פון דער פראַנצויזישער און סירישער געזונדהייטס־מאַכט האָט בעדייטענד פער־לייכטערט די אַרבייט פון די ביידע פאָרשערס.

אַביסעלע קיביץ
(הומאָר פון טאָג)

ביילע: — מיין מאַן מוז נעבעך זיין אַ שניידער — אוי, רע לאָדז!

קיילע: — וואָס איז ער געווען אין סטריקאָוו?

ביילע: — וואָס הייסט? — אַ שוכמער.

יונה: — איך האָב דיך, דופּט זיך, נעכטען אָוונט געזעהן אין קינאָ מיט דיין ווייב.

שלמה — יאָ, נאָר טו מיר אַ טובה און זאָג דאָס נישט מיין ווייב, זי טאָר דערפון נישט וויסען.

פּויטעל: — איך האָב דיר שוין צעהן מאָל געבעטען מיר אָפּצוגעבען דאָס געלד וואָס איך האָב דיר געליהען.

טרייטעל — און וויפיל האָב איך דיר געדאַרפט בעטען, ביז איך האָב עס געקריגען.

— פאַרוואָס עפּעס רופסטו דיין ווייב פויגעלע?

— כ׳טראַכט, אפשר וועט זי אָוועקפליהען.

דאָס לעבען אין ארץ־ישראל
ידיעות פון דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור

באַנקראָט פון די יפו׳ער סוחרים.

ירושלים. לויט די מעלדונגען פון דער העב־רעאישער פּרעסע האָבען פון זינט עס זענען אויסגע־בראָכען די אומרוהען אין א״י, אַ סך אַראַבישע סוחרים, צווישען זיי איינציגע פון די רייכסטע, אויפגעהערט צו צאָהלען זייערע וועקסלען, וועלכע זענען דיסקאָנטירט אין די בענק. דער עיקר אין יודישע. בעת די יודישע בענק אָבער זענען זיך נוהג מיט אָט די סוחרים לפנים משורת הדין, פּראָלאָנגירען די נישט געצאָהלטע וועקסלען און געבען זאָגאָר נייע קרעדי־טען, האָבען די נישט־יודישע בענק אָפּגעשטעלט יעדען ווייטערדיגען קרעדיט און צוויי פון זיי, די „באַנק אָטאָמאַן" און די „באַרקלייס באַנק" האָבען אַריינגעטראָגען אין קרייז־געריכט אַנ׳אָנקלאַגע מיט אַ פאָדערונג צו ערקלערען די אַראַבישע סוחרים פאַר באַנקראָט.

אַזאַ אָנקלאַגע איז אויך אַריינגעטראָגען געוואָרען אין געריכט געגען דעם גרויסען אַראַביש־קריסטלי־כען סוחר אַלפרעד ראָק, וועלכער פערנעהמט אויך א גרויסע געזעלשאַפטליכע און פּאָליטישע שטעלונג. די פאַמיליע אַלפרעד ראָק איז שולדיג די דערמאָנטע 2 בענק א סומע פון 20 טויזענד פונט, און נישט קוקענ־דיג אויף אלע מאַהנונגען האָט זי זיך די גאַנצע צייט געזוכט אַרויסדרעהען מיט פערשידענע תירוצים פון צו צאָהלען דעם שולד.

די פאַמיליע ראָק האָט זיך דערשראָקען פאַר ע־פענטליך דערקלערען זי פאַר באַנקראָט און געבעטען איהר געבען א טערמין אָפּצוצאָהלען דעם חוב. דערווייל האָט דאָס געריכט אַרויסגעלייגט אַנ׳אַרעסט אויפן פערמעגען פון דער פאַמיליע ראָק.

ווי מען גיט איבער פון אַדוואָקאַטען־קרייזען, וועלען אינגיכען ערקלערט ווערען פאַר באַנקראָט פיל אַראַבישע סוחרים אין יפו.

בוי פון נייע קאַזאַרמעס אין א״י.

ירושלים. דער „דבר" טיילט מיט, דאָס די א״י רעגירונג האָט בעשלאָסען צו בויען נייע קאַזאַר־מעס פאַר די זעלנער וואָס זענען געבראַכט געוואָרען אין א״י אין צוזאַמענהאַנג מיט די אומרוהען אין לאַנד. די בוי־קאָסטען פון די דאָזיגע קאַזאַרמעס וועלען בעטרעפען 50 טויזענד פונט.

חוץ דעם שטעלט די רעגירונג אויף נייע גרויסע מיליטער־לאַגערן, אַזוי אַז די צאָהל מיליטער־לאַגע־רען וועט מיט די שוין עקזיסטירענדע זיין דריי. איין לאַגער וועט זיך געפינען אין דרום פון א״י, איינער אין ירושלים און דער דריטער אין תל־פרם.

וואַקס פון דער פאַבריק „שמן".

חיפה. אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פּראָקלאַמירונג פון „30 טעג תוצרות הארץ" האָט די בע־קאַנטע אייל־פאַבריק „שמן" (אין חיפה), וועלכע עק־זיסטירט שוין פון פאַר דער מלחמה, פערבעטען פאַר שטעהער פון דער העברעאישער פּרעסע און געגע־בען ערקלערונגען וועגען דעם וואַקס פון דער פּראָ־דוקציע פון „שמן" פאַרן פערגאַנגענעם יאָהר. אין משך פון 1935 יאָהר האָט „שמן" אויסגעאַרבייט און פערקויפט אייל־און זייף־פּראָדוקטען אויף א סומע פון 3440 טויזענד פונט, פון וועלכע העכער א דריטעל איז געגאַנגען קיין אויסלאַנד. דער עקס־פּאָרט פון פאָראַיאָהרען איז געשטיגען אויף 70 פּראָ־צענט אין פערגלייך מיט 1934.

הגם די פאַבריק איז אַ ריין בריטישע אַקציען־געזעלשאַפט בעשעפטיגט זי אויסשליסליך יודישע אַרבייטער וועלכע בעקומען דורכשניטליך אַנ׳ערך 15 פונט א מאָנאַט. די אַרבייטער געניסען פון א רייה פּריווילעגיעס ווי וואַקאַציע פון 6—14 טעג אין יאָהר קראַנקען־קאַסע און לעבענס־פערזיכערונג.

בלויז 500 פונט פאַר פּליטים־הילף.

ירושלים. נאָך לאַנגע פערהאַנדלונגען צווי־שען דער עיריה פון תל־אביב און דער רעגירונג וועגען דער פראַגע פון הילף פאַר די 3000 פּליטים, וועל־כע זענען נאָך געבליבען אין תל־אביב, האָט די רע־גירונג איבערגעגעבען דער עיריה 500 פונט און... ערלויבט צו מאַכען א הלוואה פון 1.500 פונט אויף שוצען פאַר די פּליטים.

א רעגירונגס־הויז אין תל־אביב.

ירושלים. די רעגירונגס־ביוראָען אין תל־אביב האָבען זיך איצט איבערגעטראָגען אין א גרוי־סער געבוידע אויף ראָג אַלענבי־גאַס אין יפו—תל־אביב וועג. פון רעגירונגס־ביוראָען וואָס האָבען זיך ביז איצט געפינען אין יפו זענען קאָנצענטרירט אין דעם נייעם בנין אין תל־אביב.

איבערבוי פון דער אַלט־שטאָט אין יפו ווערט צוגעפּאַסט צו די מיליטע־רישע בעדערפענישען.

ירושלים. ווי מען גיט איבער איז פאָרגע־קומען א בעראַטונג פון די רעגירונגס־אינזשעניע־רען וועלכע זענען געקומען קיין א״י צוזאַמען מיטן מיליטער און האָבען דורכגעפיהרט די צעשטערונג פון א טייל פון דער יפו׳ער אַלט־שטאָט. אין דער בע־ראַטונג האָבען זיך בעטייליגט דער הויך־קאָמיסאַר, די מיליטער־קאָמענדאַנטען און דער קאָמענדאַנט פון די מיליטערישע לחמכוחות און גם איז אויסגעאַר־ביים געוואָרען א פּלאַן ווי אַזוי צוצופּאַסען די שטאָט צו די מיליטערישע בעדערפענישען, צוו. אנד. איז פּראָאויסגעזעהען דער בוי פון א לייכטטורם, א מאָטאָראַזען קלוב און קאַזאַרמעס.

האַנדעלס־ביליאַנס צווישען פּוילען און ארץ ישראל.

ירושלים. דער האַנדעלס ביליאַנס צווישען פּוילען און א״י וועלכער איז שטענדיג געווען א פּאַר סיוועד פאַר א״י, האָט אין די ערשטע 4 חדשים פון היי־יאָהר אַרויסגעוויזען א פּערקעהרטע טענדענץ, דאָס נעהמט זיך דערפון וואָס צוליב דעם איטאַליע־נישראַבעסינישען קריג האָט א״י ווייניגער אימפּאָר־טירט סחורות. פון די פערעפענטליכטע ציפערן איז צו זעהען אַז אין דער געגעבענער צייט האָט א״י עקספּאָרטירט קיין פּוילען פּראָדוקטען אין ווערט פון 4.824.680 פונט און אימפּאָרטירט פון פּוילען פאַר 2.309.657 פונט.

פאַר דער שטייגערונג פון עקספּאָרט קיין פּוילען האָט אויך ביינעטראָגען דער פאַקט וואָס אין דער ערשטער העלפט פון יאָהר קומט פאַר דער עקספּאָרט פון הויפּט־פּראָדוקט פון א״י — די אָראַנזשען, בעת דער הויפּט־אימפּאָרט אַרטיקעל פון פּוילען, פערפאַר קונגס־קעסטלעך, ווערען געבראַכט אין די הערבסט חדשים.

—*X*—

די נאַפט־קוואַלען אין ארץ־ישראל
און די אינטערנאַציאָנאַלע טורסטען

ירושלים. די פראַגע פון עקספּלאָאַטירען די נאַפט־קוואַלען אין א״י בעשעפטיגט איצט ווידער די יודישע עפענטליכקייט אין לאַנד. ווי בעקאַנט, האָט מען מיט עטליכע יאָהר צוריק, גראָבענדיג א ברונעם ביי באר־שבע, אָנגעטראָפען אויף א נאַפט־קוואַל, די רעגירונג האָט דאַן דעלעגירט א קאָמיסיע אויסצופאָרשען די זאַך, און ווען די קאָמיסיע האָט איינגעפונען אַז אין דעם באָדען איז ווירקליך פאַר־האַן א נאַפט־קוואַל, איז גלייך אַרויסגעגעבען געוואָ־רען א בעפעהל צו פערשיטען דעם ברונעם און יסטרונג פערבאָרדענט אַז מען זאָל מעהר נישט גראָ־בען אין דעם באָדען. דאָס איז געשעהען גראָד אין דער צייט ווען ס׳האָט זיך אָנגעהויבען בויען די גרוי־סע נאַפט־רעהרען ליניע פון איראַק קיין חיפה. די ענג־לישע אינדוסטריעלער האָבען זיך דערשראָקען. אַז דורך א מעגליכע נאַפט־עקספּלואַטאַציע אין א״י וועט געהן לאיבוד דער גאַנצער קאַפּיטאַל, וואָס זיי האָבען שוין אינוועסטירט אין דעם בוי פון דער רעהרען־ליניע. כדי צו פערזיכערען דאָס נישט עקספּלאָאַטירען אויף דער נאָהענטער צוקונפט די נאַפט־קוואַלען אין א״י וועלען נאָך אויף פיל יאָהרען געבען די קאָנצעסיע פאַר די נאַפט־קוואַלען אין א״י דער „איראַק פּעטראָלעאום קאָמפּאַני", נישט אויס־נעהמענדיג קיין תנאי, ווען די איראַק פּעטראָלעאום קאָמפּאַני וועט אָנהויבען גראָבען די נאַפט־קוואַלען אין א״י. דערמיט האָט מען זיך פערזיכערט אַז די נאַפט־קוואַלען אין א״י וועלען נאָך אויף פיליאָהרען בלייבען נישט אויסגענוצט.

אַלס תירוץ פאַר נישט לאָזען עקספּלאָאַטירען די נאַפט־קוואַלען אין א״י האָט געדינט דאָס, וואָס רוס לאַנד האָט פערפלייצט דעם וועלטמאַרק מיט ביליגען נאַפט. אַזוי האָט די עקספּלאָאַטאַציע פון די נאַפט גראָבענס אין א״י וואָלט נישט געלוינט איצט. אָבער ווען רוסלאַנד איז מעהר נישט קיין קאָנקורענט אויף דעם אינטערנאַציאָנאַלען מאַרק, מחמת זי דאַרף דעם נאַפט פאַר זיך אַליין צוליב דער מאָטאָריזאַציע פון דער רויטער אַרמעע קען דער א״י נאַפט געפינען אַנ־אָפּזאַצמאַרק, זייט אָבער עס האָט זיך אָפּגעשטעלט דער עקספּאָרט פון רוסישען נאַפט, האָבען שטאַרק געשטיגען די פּרייזען פון אינטערנאַציאָנאַלען נאַפט טרוסט און דאָס איז די סיבה פאַרוואָס א״י קען נאָך נישט עקספּלאָאַטירען איהרע אייגענע נאַפט־אוצרות.

„פּאַסעך שין"...
פון ב. קאַוונער
(שטיפעריי)

מיינע אויגען מעגען זעהן די ערגסטע זאַכען, וועט מיין מויל בלייבען פערמאַכט; עס וועט שווי־גען.

איך האַלט זעהר שטאַרק פון דעם ווערטעל: „פּאַסעך שין" — שאַ.

ווען איהר זייט אַ הייסער חסיד פון דעם פּסוק: „פּאַסעך שין", וועט איהר קיינמאָל קיין צרות נישט האָבען קיינמאָל קיין עדות נישט זיין, קיינמאָל קיין חרטה נישט האָבען.

מען דאַרף זעהען, הערען און שווייגען. נישט מיינע געשעפטען וואָס יענער רעדט, וואָס אַנדערע טוען, ווי מענשען פיהרען זיך אויף.

עס איז געווען אין די בערג, מיט דריי יאָהר צוריק. אַ שעהנע, אַ ליכטיגע זומער־נאַכט. די שטערען האָבען געציטערט מיט א בלויען ציטער און פון זייער ציטער איז געפאַלען אַ זילבערנער שטויב אויפ׳ן טייך. און דער טייך האָט געשלאָפען און געלאַכט פון שלאָף.

עס איז שוין אינגס נאָך האַלבע נאַכט. אַ בחור און א מיידעל, ערשט דריי טעג ווי זיי קענען זיך, זיצען ביים ברעג, צווישען די קוסטעס...

פייער פליגעלעך האָבען אַרום זיי, ליכטען אויף מיט גרינע פלעמלעך און פערלעשען זיך...

עס דאַכט זיך אויס, ווי די קוסטען ווילען ברע־נען און קענען נישט.

[illegible] זיך דער בחור מיט דעם מיידעל הינטער די קוסטעס און זיי רעדען: עס איז מעהר געסוד׳עט ווי גערעדט...

באַלד ווערט זיי דאָס רעדען נמאס.

עס הויבט זיך אָן אַ קושען, אַ גלעטען, אַנ־אַרומנעמען זיך, אַנ׳אַרומקלאַמערען זיך...

זייערע אויגען, בין איך זיכער, ברענען; זיי־ערע ליפּען גליהען; זייערע בלוטען — בריהען.

אָבער איך קוק און שווייג: איך האַלט פון׳ם פּסוק: „פּאַסעך שין — שאַ".

איך טראַכט: ווער מען אַרט עס? וואָס געהט עס מיך אָן?

אויף מאָרגען: די זון שיינט, דער הימעל איז בלוי און לאַכט אַרונטער מיט אַ העל־גאָלדען געלעכטער. די באַרען אויף די ביימער זעהען אויס ווי גאָלד; די עפּעל קריגען רויטע באַקען פון דער זון; פייגעל שניידען איבער דעם טאָג׳ס גאָלד מיט זייערע פליגעל.

איך דערזעה דעם בחור. איך בעגריס איהם. איך פרעג איהם: „ווי אַזוי זענט איהר געווען נעכטען ביינאַכט? איך האָב אייך געזוכט, געוואָלט נעמען מיט אייך אַ שפּאַציר; אַ שעהנע נאַכט געווען".

ענטפערט דער בחור:

„איך האָב זיך געפיהלט מיד, צובראָכען, בין איך אַרויף שלאָפען אַרום ניין אַ זייגער. איך האַלט אַ סך פון רוהע; וואָס מעהר מען רוהט זיך אויס, אַלץ געזונטער".

איך הער אויס דעם בחור און איך שווייג; איך הער אויס זיינע ליגענס און — איך שווייג; אַ מענש וויל זאָגען ליגענס — זאָל ער; ווער מען אַרט עס?

אַנ׳אַנדערער אויף מיין אָרט, וואָלט אַרויס מיט׳ן אמת: „ווי האָט איהר געקענט אַרויפגעהן שלאָפען ניין אַ זייגער, אַז איך האָב אייך נאָך האַלבער־נאַכט געזעהען מיט דער־און־דער מיי־דעל אין די קוסטעס ביים ברעג טייך, און איך האָב געהערט ווי איהר האָט זיך ביידע הייס געקושט, און איהר האָט זיך איינער דעם אַנדערען אַרומגע־קלאַמערט, געלאַכט פון דער נאַכט און פון גאָט און פון מענשען; אייערע הייסע בלוטען זענען געשטאַנען העכער ווי אַלעס אין דער וועלט, ווי אַלע אָפענע אויגען פון זייטיגע מענשען". אָבער איך האָב אָט דעם אמת געהאַלטען פאַר זיך.

איך בין אַ הייסער חסיד פון דעם שטילען פּסוק: „פּאַסעך שין".

איך בין אַוועק פון דעם בחור און צוגעגאַנגען צום מיידעל. זי איז געזעסען אויף אַ הוידעלקע און זיך געהוידעט, געוויגט זיך הין און צוריק.

איהר פּנים איז געווען בלאַס; איהרע אויגען טיף איינגעגראָבען; אַרום די אויגען — טונקעלע רינגען, ווי אויסגעטאָקט פון שטיקער שאָטענס... אין די רינגען איז געלעגען בעהאַלטען אַ מאָדנער אומעט; אַנ׳אומעט, וואָס איז געמישט פון פרייד און שרעק...

איך בעגריס זי און זי בעגריסט מיך. מיר צורעדען זיך: „אַ שעהנער מאָרגען", זאָג איך; „אַזאַ מאָרגען איז מעהר ווערט ווי צעהן נעכט; איך ליב די זון אַ סך מעהר ווי די שטערען; אמת, עס זענען פאַראַן שעהנע נעכט אויך; נעכט, וואָס לאָזען נישט שלאָפען מיט זייער פּראַכט. נעכטען האָבען מיר געהאַט אַזאַ נאַכט... וואו זענט איהר געווען נעכטען ביינאַכט? איך האָב געוואָלט נעמען אַ שפּאַציר מיט אייך. אַ׳ אַזאַ נאַכט ווילט זיך שפּאַצירען מיט אַ שעהנע מיידעל, רעדען פון ליבע, פון געזאַנג, פון פרייד, פון בעריהמטע ראָמאַנען פון בעריהמטע שרייבער, וואו זענט איהר געווען?"

לאָזט זי אַרונטער די שוואַרצע אויגען, וואָס זעהען אויס ווי האַלב פערלאָשענע פייערן און ענטפערט מיר אַזוי איינפאַך, אַזוי פּשוט:

„איך האָב זיך נעכטען אָוונט געלעגט זעהר פריה; ניין אַ זייגער בין איך שוין געלעגען אין בעט; ביז ניין האָב איך געשריבען בריף; איך רע־כען, אַז דאָס אויף־זיין שפּעט ביינאַכט טויג נישט קיין גליכעס; שלאָף איז די טייערסטע זאַך פאַר דעם מענשען".

הער איך אויס איהר ליגען פּונקט ווי דעם בחור׳ס. און כ׳שווייג; טאַקע, ווער מען אַרט עס? כ׳איז דען מיין דרויסען, מיין נאַכט, מיין הימעל, מיינע שטערען, מיינע קוסטעס, מיינע קינדער? טאַקע, ווער מען אַרט עס? ווער מען געהט עס אָן? ווי איינער בעט זיך אויס, אַזוי שלאָפט ער...

אַ מענש ווי איך, נישט קיין נאַר, מען קען זאָגען, אַ חכם, אַ האַלבער פילאָזאָף, א גאַנצער גאַליציאַנער — אַזאַ מענש דאַרף זיך אין וועלכע זאַכען נישט אַריינמישען. נישט אַזוי? אודאי אַזוי! איינמאָל פאַר אלא מאָל אָפּגעמאַכט „פּאַסעך שין". דאַרף בלייבען „פּאַסע דשין".

הקיצור, די גלייכסטע זאַך איז: „פּאַסעך שין — שאַ".

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך 22 ג' מנחם אב תרצו

יולי

3.43 זון-אויפגאנג

7.40 זון-אונטערגאנג

היינט גרויסע מאניפעסטאציע אין לאדז

געגען דאנציגער היטלעריזם און פאר דער פוילישקייט פון דאנציג

היינט וועט אין לאדז פארקומען א גרויסע מאניפעסטאציע אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע געשעענישען אין דאנציג און אויפ'ן אינטערנאציאנאלען פארום.

דער בעשלוס וועגען דער מאניפעסטאציע איז אנגענומען געווארען אויף א קאנפערענץ אין דער קאלאניאל און ים-ליגע, אין וועלכער ס'האבען אנטייל גענומען פארשטעהער פון פערשידענע ארגאניזאציעס. די מאניפעסטאציע קומט פאר 7 אין אוונט אויף וואדנע רינעק.

ס'וועט אנגענומען ווערען פאלגענדע רעזאלוציע 1) דער סטאטוס פון דער פריישטאט דאנציג, די שטענדיגע פארט-שטאט אין פוילען, איז נאך דער מלחמה פעסטגעשטעלט געווארען אזוי, אז ער האט נאר שילוויז בעפרידיגט די רעכט און נויטיגע בעדערפענישען פון דער פוילישער מלוכה.

2) דער סטאטוט פון דער פעלקער-ליגע איז נאר א טייל פון די טעריטאריאלע בעשטימונגען פון ווערסאילער טראקטאט, וועלכער גאראנטירט דעם אייראפעאישען שלום די דאנציגער מאכט איז די מאכט פון דער פריישטאט — און נישט פון א סובערענער מלוכה און דעריבער דארף זי אויפהערען פאליטיק און אויסערליכע מאניפעסטאציעס, וועלכע ס'איז פרובען וואס פיהרען צו דעם אזוי גערהפענעם „בעפרייען זיך פון דאנציג פון די בעשטימונגען פון ווערסאילער טראקטאט — וואס זענען איבריגענס געגען די דאנציגער אינטערעסען, מוזען זיך אנטרעפען אויף א ווידערשטאנד פון דער פוילישער רעפובליק, וועמענס רעכט און פליכט ס'איז צו שטרעבען אויף דער וואך פון שלום ביים באלטישען ים, ווער ס'בעדראהט די זיכערקייט און שלום ביים באלטישען ים בעדראהט אייך די זיכערקייט און שלום אין פוילען.

מיט רעדעס אויף דער מאניפעסטאציע וועלען ארויסטרעטען העפ. וואלטשינסקי, העפ. וואשקעוויטש און נ. רעפ. שטשערקאווסקי.

אין דער היינטיגער מאניפעסטאציע וועלען אנטייל נעהמען צעהנדליגער געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס, די פראפעסיאנעלע פעראיינען און אויך די קלאסען - פעראיינען, די ארגאניזאציעס פון מיליטערישע צוגרייטונג א. אז. וו.

דער אנטייל פון דער יודישער בעפעלקערונג.

די גאנצע יודישע בעפעלקערונג אין לאדז נעמט אנטייל אין דער היינטיגער מאניפעסטאציע טעגען דעם דאנציגער היטלעריזם און פאר פארטבייטערן די רעכט פון פוילען אין דאנציג און דאנציגער פארט די יודישע קהלה-פערוואלטונג און קהלה-ראט האט זיך טשוענדעט צום קאמיטעט, וועלכער ארגאניזירט די מאניפעסטאציע, אין וועלכער ס'ווערט געזאגט, אז די יודישע בעפעלקערונג סאלידאריזירט זיך מיט לאזונגען, אונטער וועלכע די מאניפעסטאציע ווערט איינגעארדנעט און מיט דער רעזאלוציע, וועלכע וועט אנגענומען ווערען.

ווייטער האבען אנגענומען בעשלוסען אויפצופאדערן זייערע מיטגלידער אנטיילצונעמען אין דער מאניפעסטאציע פאלגענדע יודישע פעראיינען און ארגאניזאציעס: יודישער קאמבאטאנטען - פעראיין, לעגיאן א. נ. פון בעריק יאסעלעוויטש, סוחרים - פעראיין פעטריקאווער 73, סוחרים - פעראיין פעטריקאווער 10, קליינהענדלער - פעראיין אגראדאווא 10, קליינהענדלער פעראיין פאמארסקא 15, קליינהענדלער - פעראיין פעטריקאווער 90, צענטראלער האנדוועריקער - פערבאנד, האנדווערקער - קעסאזיטור, אלע יודישע צעכען פעראיינען און א גאנצע רייה געזעלשאפטליכע פילאנטראפישע און ספארט-ארגאניזאציעס.

די פערוואלטונג פון יודישען קאמבאטאנטען - פעראיין טיילט מיט, אז די מיטגלידער פון פעראיין וועלען זיך היינט 6 אין אוונט פערזאמלען אין איר געגנעם לאקאל אויף נאראנסקא 91, פון וואנען זיי וועלען מארשירען אויף וואחני רינעק, כדי אנטיילצונעהמען אין דער גרויסער מאניפעסטאציע.

שוידערליכער זעלבסטמארד פון 2 יודישע יונגעלייט

ביידע ווארפען זיך גלייכצייטיג אונטער'ן צוג

איינער ווערט דערהרגעט און איינער שווער פערוואונדעט

די באלוטער געגענד איז נעכטען אויפגעציטערט געווארען דורך א שרעקליכען זעלבסטמארד, וועלכען ס'זענען בעגאנגען 2 אכצעהן-יעהריגע יודישע יונגעלייט, ארונטערווארפענדיג זיך אונטער א צוג ביים באהן-איבערגאנג אין זשאביעניעץ.

עטליכע מינוט פאר 11 ווען דער פאסאזשיר-צוג איז געגאנגען אין דער ריכטונג צום קאלישער וואקזאל האט דער מאשיניסט בעמערקט אויף די שינעס 2 יונגעלייט. דער מאשיניסט האט געפרובט איינצוהאלטען דעם צוג, אבער ס'איז שוין געווען צו שפעט און ביידע יונגעלייט זענען פערשוואונדען געווארען אונטער די רעדער פון צוג. ווען דער צוג האט זיך אפגעשטעלט האט מען פון אונטער די רעדער ארויסגענומען 2 פערבלוטיגטע קערפערס פון די יונגעלייט, וועלכע האבען זיך געווארפען אונטערן צוג, די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז דאס זענען דער 18-יעהריגער מרדכי מינץ און דער 19-יעהריגער משה האניג ביידע פון לימאנאווסקיעגא 22.

ס'איז ארויסגערופען געווארען די פאגאטאוויע פון רויטען קרייץ און דער דאקטאר האט פעסטגעשטעלט דעם טויט פון מרדכי מינץ, דאגעגען משה האניג איז שווער פערוואונדעט געווארען.

דעם פערוואונדעטען האט מען מיטגענומען מיט'ן צוג ביז צום קאלישער וואקזאל, וואו כ'האט שוין געווארט די שטאטישע פאגאטאוויע, וועלכע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף דרעוונאווסקא גאס.

האניג איז זעהר שווער פערוואונדעט געווארען און ערשט שפעט אין אוונט האט ער צוריק בעקומען דאס בעוואוסטזיין.

נאכ'ן אדורכפיהרען די ערשטע אויספארשונג האט „חסד-של-אמת" אפגעפיהרט דעם טויטען קערפער פון דערהרגעטען מינץ אין טהרה-הויז פון יודישען בית-עולם וואו ס'וועט היינט פארקומען די לויה.

* * *

מיר דערוויסען זיך פאלגענדע פרטים וועגען דער דאזיגער שוידערליכער טראגעדיע, סיי מרדכי מינץ און סיי משה האניג זענען פריזיער-ארבייטער. מינץ האט נישט געהאט קיין שטענדיגע ארבייט און האט ביסלעכווייז געארבייט ביי זיך אינדערהיים, ער האט אבער זעהר ווייניג פערדינט, זיין מוטער איז א גאסען-הענדלערין. האניג האט געארבייט ביי זיינע א שוואגער אויף קילינסקיעגא 67, ער האט פערדינט ,זיך שעהן אנגעטון, אויך זיינע עלטערען פערדינען, זיי זענען קליינהענדלער און האנדלען מיט גלאז, מינץ און האניג זענען געווען שטענדיגע חברים.

מינץ האט שטענדיג געהאט אריגינעלע איינפאלען זיין גאנץ לעבען האט ער געשטרעבט נאר צום רייזען, שוין מיט 2 יאהר צוריק איז ער אוועק געפאהרען קיין גדיניע, זיך אריינגעגנבעט אין א שיף און געוואלט אוועקפאהרען, מ'האט איהם אבער בעמערקט פאר'ן שיף-אפפאהרען און ער איז דורך דער פאליציי צוריקגעפיהרט געווארען מיט'ן עטאפ קיין לאדז.

דאן ווידער איז מינץ צוזאמען מיט האניג ווידער אוועק אין דער יועלט אריין... זיי זענען אבער דערפאהרען נאר ביז ווארשא, דארט האבען זיי קיין ארבייט נישט געפינען און נישט געקענט ווייטערפאהרען, זייערע עלטערען האבען זיי געשיקט געלד און זיי זענען צוריקגעקומען, די ביידע חברים האבען זיך אבער ווייטער געהאלטען צוזאמען און מינץ זעהט אויס האט צוגערעדט האניגן ,אז זיי זאלען בעגעהן זייער פערצווייפעלטען שריט.

נעכטען 7 א זייגער אינדערפריה האט מינץ אנגעקלאפט ביי האניגן אין פענסטער, אז ער זאל מיטגעהן מיט איהם, האניג האט זיך אויפגעהויבען פון שלאף, געבארגט פון זיין ברודער 20 גראשען, זאגענדיג, אז ער געהט ארבייטען, זיי זענען אוועק קיין זשאביעניעץ, דארט אפגעגעסען פריהשטיק, וועלכען זיי האבען זיך מיטגענומען און דאן זיך ארונטערגעווארפען אונטער'ן פאסאזשיר-צוג.

א קריסט, וועלכער האט בייגעוואוינט די דאזיגע סצענע דערצעהלט, אז ווען דער צוג איז אנגעקומען זענען ביידע יונגעלייט געזעסען אויפ'ן גראז, פלוצלונג האבען זיי זיך אויפגעכאפט, זיך אנגענומען ביי די הענד און האט אנגעהויבען צו לויפען אויף די שינעס פאראויס דעם צוג, דער קריסט האט געפרובט נאכצולויפען און פערהאלטען זיי, דאן צו געבען צייכענס דעם מאשיניסט, ס'איז אבער שוין געווען צו שפעט, .

אין זשאביעניעץ אויפ'ן ארט וואו די יונגעלייט זענען פאר'ן זעלבסטמארד געזעסען האט מען געפונען א בריף אדרעסירט צו זייערע עלטערען אין בריף שרייבען די זעלבסטמערדער ,אז זיי האבען בעשלאסען צו בעגעהן זעלבסטמארד, ווייל זיי האבען נישט קיין אויסזיכט צו דערגרייכען זייער לעבענס ציל, זיי בעטען, אז מ'זאל זיי איינארדענען א שעהנע לויה.

דער שווער-פערוואונדעטער האניג האט שפעט אין אוונט צוריק בעקומען דאס בעוואוסטזיין און די ערשטע ווערטער, וועלכע ער האט ארויסגערעדט זענען געווען, אז מינץ האט איהם צוגערעדט צו בעגעהן דעם פערצווייפעלטען שריט.

* * *

ס'איז כדאי צו דערמאהנען ,אז מיט 2 יאהר צוריק האט זיך ארונגעווארפען אונטערן צוג אויף דעמזעלבען ארט און דערהרגעט געווארען דער 16-יעהריגער ישראל יצחק גליבטער, וועלכער האט אויך געוואוינט אין דעמזעלבען הויז וואס די נעכטיגע זעלבסטמערדער, אויף לימאנאסקיעגא 22.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי" דיר. דוד צעלמייסטער.

גאסטשפילען פון

פסח'קע בורשטיין

דריטע וואך פון רעקארד און אויסערגעוועהנליכען ערפאלג

היינט, מיטוואך, 9.15 אווענד

א חתונה אין שטעטל

צו רעדוצירטע פרייזען פון 54 גר. ביז 2 זל.

מיט'ן אנטייל פון: באדיא קארעני און יעקב פישער

אכטונג! דאס טעאטער איז ספעציעל ווענטילירט.

פרייטאג פרעמיערע! — וואס? לייענט אין די קומענדע אנאנסען.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

צוליב א צוגעגנב'עטע זאק דערהרגעט א מענש

בלוטיגע מחלוקה צווישען סטראגאנאזשעם

(א) דעם 11. יולי פ. י. איז אויפ'ן פאביאניצער מארק אויסגעבראכען א מחלוקה, צווישען די סטראגאנאזשעס: יאן וויטקאווסקי און מאריא שטרייכער.

די מחלוקה איז אויסגעבראכען צוליב א זאק. וואס איז וויטקאווסקין אוועקגעקומען, וואס ער האט חושד געווען, אז דעם זאק האט צוגעגנבעט זיין קאנקורענטקע מ. שטרייכער.

צוהילף וויטקאווסקין זענען צוגעשטאנען: רעגינא בעדנארסקא און איהר מאן יוזעף. די שטרייכעראווא איז אויך נישט געבליבען אליין אויפ'ן „קריגס-פלאץ" איהר צו הילף איז געקומען איהר אייגענער מאן יוזעף און וולאדיסלאוו לאטושקעוויטש

דער סוף פון דער מחלוקה, וועלכע האט אנגעהאלטען אזש 4 טעג — איז געווען, וואס עולם האט זיך גענומען צו די דרענגער און אנדערע גוטע זאכען. פון אזא דראנג האט טאקע בעקומען א קלאפ יוזעף שטרייכער, וועלכער איז אויפ'ן ארט געפאלען א טויטער.

נעכטען איז די „געזעלשאפט" געשטאנען פאר'ן קרייז-געריכט, קיין איינער פון די בעשולדיגטע האבען זיך נישט מודה געווען צו דער שולד, יעדער האט געפרובט ארויפווארפען די שולד אויפ'ן צווייטען.

דאס געריכט האט וויטקאווסקין פערמשפט אויף 10 חדשים תפיסה — צוליב דער אמנעסטיע איז איהם די שטראף געווארען פערקלענערט אויף א העלפט.

רעגינא בעדנארסקא, רודאלף בעדנארסקי און מאריא שטרייכער צו 6 חדשים תפיסה — צוליב דער אמנעסטיע איז זיי די שטראף געווארען געשענקט. וולאדיסלאוו לאטושקעוויטש איז צוליב מאנגעל אין בעווייזען געווארען בעפרייט.

Dr. med.

Sadokierski

כירורג פון ציינער און יאסלעס

Piotrkowska 164 tel 114-20.

קייז ארץ-ישראל

גרופענווייז און אינדיווידועל.

ביליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען.

פינקטליכע בעהאנדלונג.

אויספלוג קיין

יוגאסלאוויען און אונגארן

אויסלענדישע הנחה-און קורצייט-פעסער.

פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"

אויספלוגען און רייזעס קיין רוסלאנד.

ברענגען קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען

אינפארמאציעס ערטיילט

דאס יודישע רייזע-ביורא

Union Lloyd

Piotrkowska 42, tel. 107-87.

צוגאב פאבאר-קאמיסיע

מאנטאג דאנערשטאג און פרייטאג אמטירט אויף פיעטריקאווער 165 א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדזשטאט 2.

5 עס דארפען זיך מעלדען די, וועלכע זענען געבוירען אין 1915, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען וועלכע האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער שטאטישער סטאראס -

סאניטאר-קאנטראל אויף די מערק

(א) דער סאניטאר-אמט האט אדורכגעפיהרט א קאנטראל איבער די מערק, וואו עס ווערען פערקויפט פרוכטען און גרינצייג און נאכ'ן פעסטשטעלען דעם אנטי-סאניטארען צושטאנד, זענען אין 25 פאלען אזעלכע צונויפגעשטעלט געווארען פראטאקאלען, און די שולדיגע וועלען צוגעצויגען ווערען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

הלואי האלט מען שוין אזוי מיט'ן יודישען טעאטער!...

זיצונג פון פרעזידיום פון דער שטאט-פערוואלטונג

(א) היינט קומט פאר אונטערן פארזיץ פון פרעזידענט גאדלעווסקי און וויצע-פרעזידענטען א קאלעגיום - זיצונג פון דער שטאט-פערוואלטונג.

אויף דער דאזיגער זיצונג וועט ווערען בעהאנדעלט די פראגע וועגען סובסידיעס פאר'ן „פאר פולארני" טעאטער. אויך וועט ווערען בעהאנדעלט די פראגע וועגען פארצעלירען די פלעצער אויף לאגעווניק, וואס געהערט צו ווילליאם גראסמאן און הער שטאט לאדז. די דאזיגע פראגע האט זעהר א פרינציפיעלע בעדייטונג פאר דער אויסבויאונג פון צפון טייל פון לאדז.

ליקווידירט דעם סכסוך אין זילבערבערג'ס פאבריק

(א) אין זילבערבערג'ס פאבריק אויף צעגעלניאנא 74 איז אויסגעבראכען א סכסוך צוליב נישט האנארירען די אורלויבען.

דער סכסוך האט ארומגעכאפט אלע אפטיילונגען אין א צאהל פון 140 ארבייטער.

נעכטען איז פארגעקומען א קאנפערענץ ביים ארבייטס - אינספעקטאר, אויף וועלכען עס איז נעלונגען צו קומען צו א פערשטענדיגונג. די פירמע האט זיך נעמליך פערפליכטעט צו האנארירען די אורלויבען.

נישט ליקווידירט דעם סכסוך אין פייוולאוויטש'ס פאבריק

(א) צוליב דעם, וואס דער סכסוך אין פייוולאוויטש'עס פאבריק אויף דאברוזשאנסקא 87 איז נישט געלונגען צו ליקווידירען, דויערט די אקופאציע פון די ארבייטער ווייטער.

Dr. med. **H. LUBICZ**

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 141-32

יטמפאנגס-שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אוונט

זי האט נישט געוואלט ווערן זיין כלה

האָט ער התונה־געהאַט מיט איהר שוועסטער, כּדי צו נעמען נקמה

טראַגעדיע אין פאַמיליען־פּלאָנטער מיט שפּאַנענדע פּאַסירונגען, וואס האט זיך אנגעהויבען אין לאדז און פערענדיגט אין אַמעריקא

— 4 —

באַרים האָט זיך זעהר ווייניג אינטערעסירט מיט חנה׳ן און מיט דעם הויז. זיינע געשעפטען האָבען זיך אין דער יעניגער צייט צובראָכען. זיינע טיכלעך האָבען נאָך מעהר אויסגענומען. ער האָט שוין אפילו איינגעשטעלט א פאַבריק מיט וועש־מאַשינען. ער האָט נישט געהאַט קיין צייט זיך אָפּצוגעבען מיט דער היים, און ער האָט געגעבען דער אַם, זעלדע, די פולמאַכט צו קויפען אלץ און צו טון אלץ וואָס מען דאַרף. ער פלעגט איהר געבען געלד אויף אַלעם. חנה׳ן האָט ער איגנאָרירט.

ווען מרים איז געקומען צו חנה׳ן זעהן וואָס זי מאַכט, האָט זי חנה ארומגענומען און געוויינט:

— מרים, עס איז מיר אזוי שלעכט! דו זעהסט, כ׳האָב אלץ, א שעהנע היים, א קינד, אנ׳אם צום קינד, אָבער עס פעהלט מיר די הויפּט־זאַך — ליבע. ער האָט מיך נישט ליב, מיין מאַן. אלץ, וואָס ער טוט פאַר מיר, איז נאָר צוליב דיר! כּדי צו ווייזען דיר וואָס דו האָסט אָנגעוואוירען...

ער פערדעכטיגט מרים׳ען אַז זי האָט צוגעגנב׳עט ביי איהם ציהרונג און עס צוברענט זיך צווישען זיי א שנאה

באַרים איז אלץ געוואָרען רייכער און רייכער. מען האָט איהם שוין געשאַצט אין א פערציג־פופציג מיליאָנען רובל. חנה׳ס געזונד איז געוואָרען בעסער. אָבער אין גאַנצען קיין געזונטער מענש איז זי נישט געווען. זעלדע איז דערייבער נאָך אלץ געווען די אמת׳ע באַלעבאָסטע פון הויז.

חנה האָט עס אפילו נישט געקאָנט דולדען, ווייל דאָס האָט אין גאַנצען פערמינערט איהר ווערט. עס האָט נעהייסען, אַז נישט זי ערציהט דאָס קינד און נישט זי פיהרט חאָם הויז, אָבער זי האָט זיך נישט געקענט בעריכטען. עס זענען געווען טעג, ווען זי האָט געמוזט ליגען אין בעט, און דעמאָלט ווען זי איז שוין ארומגעגאַנגען, איז זי אויך געווען זעהר שוואַך.

ווען באַרים איז שוין געוואָרען גאַר רייך פלעגט אַמאָל קומען צו איהם זיין שוועער, אַז ער זאָל איהם באָרגען א גמילת חסד פון עטליכע הונדערט רובעל; באַרים אָבער האָט איהם כּסדר אָפּגעזאָגט, און דער־ביי איהם אויפגעוואָרפען:

— איהר האָט דאָך מיך נישט געוואָלט! איהר האָט מרים׳ען חתונה געמאַכט מיט אַנ׳אַנדערן! געהט דעריבער צום אַנדערן איידעם, צום בעסערן!..

אָבער אפילו מרים׳ען האָט ער אָפּגעזאָגט צו באָרגען איהר געלד.

מרים איז געווען אין גרויס נויט. דער מאַן איהר׳ער האָט נישט געהאַט קיין בעשעפטיגונג. עס האָט געפעהלט ברויט אין שטוב. און זי, מרים, האָט גע־האַלטען ביים האָבען נאָך א קינד, איז זי געגאַנגען צו באַרים׳ן, ער זאָל געבען דעם מאַן איהרען אַר־בייט, אָדער ער זאָל באָרגען וויפיל־נישט־איז געלד אויף איהר בעטען זיך האָט ער געהאַט נאָר איין ענטפער:

— זעהסט וואָס דו האָסט פערלוירען?...

אָבער געהאָלפען איהר האָט ער נישט.

אין איהר נויט האָט זי זיך ארויסגערעדט:

— נו, איז עס געווען א פעהלער!

האָט עס גענומען באַרים׳ן מוט, און ער האָט גע־רעדט צו איהר:

— מיינסט, איך וויל דיר טון שלעכטס? אָה, ניין! פערקעהרט, איך האָב דיך ליב אזוי ווי אַמאָל. נאָך שטאַרקער, פעהרכט דעם פעהלער, מרים!

— וואָס מיינסטו? — האָט מרים איהם אָנגע־קוקט.

— גט זיך מיט דיין מאַן, און איך וועל אָפּגט׳ען חנה׳ן, און מיר וועלען ביידע אָנהויבען א לעבען פון דאָס ניי, חתונה האָבען!... — האָט ער געענט־פערט.

— צו שפּעט — האָט זי צו איהם געזאָגט — באַרים, עס איז צו שפּעט.

— ווען טו ביי מיר נישט קריגען קיין גראָשען...

— האָט ער געענטפערט ביין.

מרים האָט פערהאַקט די טיר פון זיין ביורא, וואו דער געשפּרעך איז פאָרגעקומען, און איז אַנטלאָפען פון דאָרטען ווי פון שדים.

און ערשט דאַן האָט זיך צופלאַמט זעהר פערלאַנג ביי באַרים׳ן אריינצוקריגען מרים׳ען, און אויב נישט, זאָל ער קענען דערלעבען אין איהר טאָג און נאָך נקמה.

ער האָט אויסגעפּרובירט א מיטעל מיט טייערע צירונג, ער האָט געקויפט א טייערן שנור פערל פאַר זיין קראַנקער ווייב חנה. ער האָט געבראַכט די פערל אהיים און געהייסען חנה׳ן רופען צו זיך מרים׳ען. זאָל זי זעהן די טייערע פערעל...

חנה האָט פערשטאַנען, אַז ער מיינט דערמיט צו ערגערן מרים׳ען, אַז דאָס איז גאָרנישט קיין מתנה פאַר איהר, חנה׳ען, נאָר א מיטעל אין האַר־צען מרים׳ען. זי האָט זיך אָבער נישט געקאָנט ראַנג־לען מיט איהם. זי איז געווען שוואַך אין געזונד און שוואַך אין כאַראַקטער. זי האָט געטון, וואָס ער האָט געוואָלט.

(ווייטער — מאָרגען).

גוט מאָרגען!

דער פּויליש־יודישער „פּרעטש"...

דער „געטרייער לעזער" איז די היינטיגע וואָך אויפגערעגט. ער האָט עפּעס צו טון, לויפט און אַגיטירט, דערמאָנט די פּרעזעסן פון די פעראיינען און צעכען:

— רבּותי, איהר ווייסט וואָס עס איז מיטוואָך דעם 22־טען יולי? א פּראַטעסט־טאָג קעגען היט־לעריזם! דאָס פּוילישע פאָלק דעמאָנסטרירט קעגען די וואָלפישע אַפּעטיטען פון היטלער־דייטשלאַנד בנוגע דאַנציג.

נו, זאָגט דער „געטרייער לעזער", איך האָלט נישט פון קיין פּעהנער, איך גיי נישט דעם 1־טען מאַי, נישט דעם 3־טען מאַי, איך שריי נישט „פּחשטש" און „גיעך זשיע". איך האַלט פון דעם כּלל „אומר מעט ועשה הרבה", — ד. ה. זאָלען רייכע שונאים בעסער רעדען, דו בעסער טו וואָס מ׳דאַרף.

נו, וויל איך טאַקי היינט טון, נישט רעדען, היינט וועל איך צוזאַמען מיט אַלע געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס און פעראיינען דעמאָנסטרירען קע־גען היטלעריזם, קעגען די פּרובען צו פערשטעלערן די פּוילישע רעכט אין דאַנציג, מיט׳ן גאַנצען כּוח וועל איך שרייען:

„פּרעטש ז׳ היטלעריזמעם"!

איך וועל מיר אָפּנעמען פאַר דער גאַנצער צייט, וואָס רעדען א שלעכט וואָרט אויף דעם בערלינער „בן יקיר׳ל" איז מען מיט׳ן חיות נישט זיכער געווען. כ׳וועל מיר אָפּנעמען פאַר דער צייט, ווען מען האָט די „ביהערישע ביר־פעסלעך" און „לעבער־וואורשט־פּרעסערס" פערפינקט אהער צו שיסען... כראָפּאַטרזשעס און צו האַלטען רעפּעראַטען וועגען „ראַסען טעאָריע" און אַנדערע משוגעת׳ן.. היינט וועל איך מיר אָפּנעמען פאַר דער צייט און וועל שרייען מיט׳ן גאַנצען כּח:

— פּ—ר—ע—ט—ש!...

היינט וועלען פּאָליאַקען טון דאָס איינענע, וואָס איך האָב געטון מיט צוויי יאָהר צוריק, דאָס איי־גענע, וואָס מיר יודען שרייען די גאַנצע צייט:

— פּ—ר—ע—ט—ש!...

יאָ, רבּותי, אַז מ׳לעבט — דערלעבט מען אלץ, אָט האָבען מיר דערלעבט צו א טעמיינזאַמען פּויליש־יודישען —

— פּ—ר—ע—ט—ש!...

אב—נעק

פּאַבריקאַנטען ווערען בעשולדיגט און צואייגענען זיך פּאַבריקס חפצים

(א) סאַלאָמאָן ראָטענבערג, אייגענטימער פון א פאַבריק אויף וואָלטשאַנסקא 53, האָט דורך דער פערמיטלונג פון זיין אַדוואָקאַט, אַרונגעטראָגען אַנ׳אָנקלאַגע אין געריכט, אַז ישראל דאַבזשינסקי און משה פּאַצאַנאָווסקי, האָבען פון זיין פאַבריק צוגע־אייגנעט זיך פערשידענע זאַכען פאַר 1300 זל.

ווי מיר דערוויסען זיך, האָבען דאַבזשינסקי און פּאַצאַנאָווסקי פערפּאַכטעט א טייל פון ראָטענבערג׳ס פאַבריק ביים סיגריק. איצט טרעט ראָטענבערג ארויס קעגען די געוועזענע פּאַכטערס זייערע.

פּאָליציי פיהרט די אויספאָרשונג. פּעסטצושטעל־לען אויף וויפיל אמת ס׳איז פאַראַן אין דער אָנ־קלאַגע.

נישט עהרליכער אינקאַסענט

(א) טאַדעאוש פּיהרער (פּיראַמאָוויטשא 7) האָט געמאָלדען אין אויספאָרשונגס־אַמט, אַז זיין אינקאַסענט סטעפאַן מאַרטשעווסקי האָט זיך צוגע־אייגנעט 63 זל. איינקאַסירט געלד. פּאָליציי פיהרט וועגען דעם אַנ׳אויספאָרשונג.

פון 8 זל. א וואָך קען ער נישט אויסהאַלטען זיינע 4 קינדער

כאַראַקטעריסטישער פּראָצעס אין קרייז־געריכט

(א) א זעהר כאַראַקטעריסטישער פּראָצעס איז לעצטען פאָרגעקומען אין קרייז־געריכט, וואָס בע־ווייזט צום וויפילטען מאָל, ווי גרויס די נויט איז אין אונזער שטאָט.

אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק איז געזעסען דער 30־יעהריגער יוזעף מירוק, ווערענדיג בעשולדיגט אין נישט ערנעהרען זיינע פיר קינדער, וועלכע אונ־טערליגט לויט׳ן טייעם שטראָף־קאָדעקס א שווערע שטראָף.

די מעשה דערפון איז די:

יוזעף מרוק האָט דעם 31 דעצעמבער פ. י. „אי־בערגעלאָזט" זיינע פיר קינדער אין דער אָפּטיילונג פאַר סאָציאַלער הילף ביים מאַגיסטראַט. פערשטעהט זיך, אַז די דערמאָנטע אָפּטיילונג האָט זיך געמוזט פערנעהמען מיט דער ערציהונג פון די דאָזיגע קינ־דער און זיי אוועקגעגעבען אין שטאָטישען ערצי־הונגסהויז. שפּעטער האָט מען זיך דערוואוסט, ווער ס׳איז דער טאַטע פון די קינדער און ער איז פער־משפּט געוואָרע; אויף 2 חדשים אַרעסט מיט׳ן אָפּ־לעגען דאָס אויספיהרען די שטראָף.

לעצטענס האָט זיך די שטאָט־פערוואַלטונג דער־וויסט, אַז מרוק האָט בעקומען אַרבייט, צוליב וועל־כען ער איז אויפגעפאָדערט געוואָרען צו בעצאָה־לען פאַרן אויסהאַלטען די קינדער, עווענטועל נעמען די קינדער צו זיך. און ווען מרוק האָט נישט געטון דאָס ערשטע אויך נישט דאָס צווייטע, האָט די שטאָט־פערוואַלטונג אריינגעטראָגען אַנ׳אָנקלאַגע אין געריכט, און נעכטען איז מרוק מאַקי געשטאַנען פאַרן קרייז־געריכט.

אויפ׳ן פּראָצעס האָט מרוק אויפגעוויזען, אַז ער פערדינט אינגאַנצען 8 זל. א וואָך און פון אזא געלד קען ער נישט נאָר אויסהאַלטען די קינדער, נאָר אפילו זיך אַליין אויך נישט.

דאָס געריכט האָט גענומען אין אכט זיינע מאַ־טעריעלע אומשטענדען און מרוק׳ן בעפרייט פון יע־דער שולד.

אויספלוגען קיין
יוגאָסלאַוויען,
רומעניען,
בולגאַריען,
טערקיי
מיט דער מעגליכקייט צו פערקירצען אָדער פערלענגערן דעם אויפענטהאַלט.
אינדיווידועלע ריטשאַלטען
אין טשעכאָסלאָוואַקיי, עסטרייך, יוגאָ־סלאַוויען און רומעניען.
פערקויף פון קאַמפּענסאַציע־אַסערדימויווען.
„אָרבּיס" פּיעטריק. 18,
טעל. 249-40.

גראַבט א גרוב אויף קאַלך

און געפינט ביקסען, באַגנעטען און א מענשליכען סקעלעט

(א) דער הויז־ווירט פון טשאַרנעצקא גאַס האָט גראַבענדיג א גרוב אויף צו לעשען קאַלך אנגעטראָ־פען אויף א בלעכענע פּושקע, וואס האט זיך שפּע־טער ארויסגעוויזען, אז דאָס איז א „מאַנאַשקע" פון רוסישען מיליטער.

גראַבענדיג ווייטער, האט ער געפונען א גאַנ־צען אַרסענאַל מיט געוועהר ווי: באַגנעטען, ביקסען און מלבושים, עטוואס טיפער האָט מען געפונען מענשליכע סקעלעטען.

מ׳האָט וועגען דער ערפינדונג מודיע געווען דער אויספאָרשונגס־מאַכט, וועלכע האָט נאָכ׳ן אדורכ־פיהרען די אויספאָרשונג פעסטגעשטעלט, אַז אויף דעם אָרט איז אין 1914—1915 געווען דער רוסי־שער פראָנט.

ר. איזראַעל

אויסגעליטערטע נשמות!

סענסאַציאָנעל שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

79

סאַניע האָט אויסגענוצט די דאָזיגע געלעגענ־הייט, איז אַריין צו אַ שכן און אָנגעקלונגען צו ראַזוסקי׳ן. הגם זי האָט זיך צוערשט שטאַרק פער־טראַכט, צי זי זאָל דאָס טון. אין אוגעזיכט פון דער געפאַהר האָט זי זיך אָבער באַלד דעצידירט און האָט איהם אַרויסגערופען. אַזוי אַרום איז געקו־מען דערצו, אַז ראַזוסקי איז אַהערגעקומען און אָפּגעראַטעוועט סאַניען פון דעם לעסטיגען וויזיט פון מאַריאַן אָשעלאָווסקי.

קאַפּיטעל 16
פישל אויף דער פרייל

פישעל האָט שטיל געעפענט די טיר פון זייער וואוינונג אין קליינעם שטיבעל ער האָט נישט מיטאַמאָל געוואָלט איבעררעשען זיין פאָטער. ס׳איז שוין געווען שפּעט אין אָוועט ווען ער איז געקומען מיט דער באַהן, אזוי אַז ער איז אַדורכגעגאַנגען דעם גאַנצען וועג ביז צו זייער שטוב און קיינער האָט איהם נישט געזעהען. צוקומענדיג צום טויער, האָט ער לאַנג געקוקט אויף דער נייער מויער, וועלכע איז געשטאַנען אויף דער אַנדערער זייט גאַס. מיט דעם געדאַנק, אַז ס׳איז מעגליך, אַז ער וועט זעהן אין פענסטער סאַניע זאַמערפעלד. ווען ער האָט געזעהען, אַז אין קיין שום פענסטער איז נישט פערהאַן קיין ליכט, איז ער אַריין צו זיך אין דער וואוינונג. ער האָט געעפענט די טיר אַזוי שטיל, אַז זיין פאָטער, וועלכער איז געזעסען אָנגעלעהנט מיט ביידע הענד אויפ׳ן טיש און מיט זיינע בלינדע אויגען געקוקט אין דער ווייט, האָט אפילו נישט דערהערט, אַז אימיצער איז אַריינגעקומען.

ביי פישלען האָט געקלאַפּט דאָס האַרץ. צי איז דאָס געווען אויס פרייד, אָדער צוליב עפּעס אַנ־דערש, האָט ער אַליין נישט געוואוסט. ער איז געשטאַנען אַקעגען זיין פאָטער. זיינע אויגען האָבען זיך אָנגעפילט מיט טרעהרען. ווען ער האָט אָנ־געקוקט דאָס ליידענדע פאַרמעט־געלע געזיכט.

— ווער ווייסט, — האָט פישעל זיך געטראַכט, — וועגען וואָס ער טראַכט. צי זענען נישט איצט די געדאַנקען פון דעם זקן אין איצטיגען מאָמענט ביי איהם אין טורמע־צימער... לאַנגזאַם אויף די שפּיץ־פינגער איז ער צוגעגאַנגען צום טיש, ביי וועלכען ס׳איז געזעסען דער רב, און האָט שטיל געזאָגט:

דער אַלטער רב האָט אויפגעהויבען דעם קאָפּ.

— גוטען אָוונד, טאַטע.

— ווער איז דאָס?

— דאָס בין איך, פישעל.

— פישעל? מיין זוהן פישעל?

— יאָ, טאַטע.

דער אַלטער רב האָט אויסגעצויגען די האַנד.

— שלום עליכם, פישעל, ברוך מתיר אסורים.

— עליכם שלום, טאַטע.

— ביזט שוין פּטור פון דעם בלבול און פון די צרות?

— ס׳זעהט אויס, אַז יאָ.

— געלויבט איז דער בורא עולם פאַר דעם חסד, וואָס ער האָט מיט אונז געטון. ווייסט דו כאָטש, ווער ס׳האָט פאַר דיר זיך משתדל געווען, ווער ס׳האָט זיך בעמיהט דיך צו בעפרייען?

— ניין. כ׳ווייס נישט. איינמאָל בלויז איז צו מיר געקומען אַנ׳אַדוואָקאַט און האָט מיר געזאָגט, אַז ס׳האָט איהם געשיקט מרדכי זאַמערפעלד׳ס טאָכטער.

— טאַקע זי האָט זיך משתדל געווען פאַר דיר. טאַקע זיך איינגעשטעלט אָפּצושאַפען דעם בלבול, וואָס איז געמאַכט געוואָרען אויף אונז אַלע און אויך דיר, איהר דאַרפסט דו דאַנקבאַר צו זיין.

— צוליב וואָס האָט זי דאָס געטון? — האָט זיך פישעל ארויסגעכאַפּט.

— צוליב דעם, וואָס זי איז אַ יודישע טאָכטער, מיט א וואַרים יודיש האַרץ און מיט אַ יודישער נשמה, וועלכע האָט זיך ערשט איצט ענטפּלעקט. זאָל דער אויבערשטער מצליח זיין יעדען שריט איהרען. און איצט, צוריק צום לערנען. זאָלסט פערגעסען אַלץ, וואָס איז פאָרגעקומען. זאָלסט אַלץ אָננעהמען פאַר ליב און דאַנקען דעם בורא עולם פאַר דעם גענאַד. זאָלסט אפילו נישט מעהר טראַכטען וועגען דעם, וואָס האָט זיך פערלאָפען.

— טאַטע, איך בין אינגאַנצען צובראָכען, איך לייד אויפ׳ן גוף און אויך אויף דער נשמה, איך דאַרף רוה.

— ביזט קראַנק, פישעל?

— ניין, איך בין נישט קראַנק, אָבער איך פיהל זיך אַזוי, ווי איך וואָלט געקומען פון אַנ־אַנדערער וועלט.

— דער אויבערשטער וועט דיר געבען רוה און דו וועסט געשטאַרקט ווערען.

אַ גאַנצע נאַכט איז פישעל נישט געשלאָפען. פערשידענע געדאַנקען האָבען זיך געפּלאָנטערט אין זיין קראַנקער פאַנטאַזיע. דא האָט ער געזעהען סצעניען נאָהענט נעבען זיך, אָבער באַלד האָט ער זי געזעהען מיילענווייט פון זיך.

ער האָט נישט געוואוסט, אַז סאַניע געפינט זיך נישט מעהר אין שטעטעל, אַז זי וואוינט אין דער גרויסער שטאָט. ער האָט מורא געהאַט זי צו בעגעגענען. אַמליבסטען וואָלט איהם געווען, ווען ער זאָל קענען פון דאַנען ענטלויפען, ווייט, ווייט, קיינער זאָל נישט וויסען, וואו ער איז, אַז ער זאָל זיך צונויפמישען מיט גאַנץ פרעמדע מענשען, וואו קיינער זאָל איהם נישט קענען און ער זאָל קיינעם נישט קענען. דאָרט וואָלט מעגליך געווען, אַז ער זאָל פערגעסען אין אַלץ, וואָס איז פאָרגעקומען און ער זאָל אָנהויבען אַ נייע לעבען. ער האָט געפיהלט. אַז ער וועט מעהר נישט אויסהאַלטען אין דער דושנער אַטמאָספערע פון דעם קליינעם שטעטעל ביים לערנען און ביים טאַטען אין שטוב. צי איז דען אָבער פאַר איהם מעגליך געווען צו טראַכטען אפילו וועגען דעם, אַז ער זאָל פערלאָזען דאָס שטעטעל.

נאָך איין היילונג וואָלט געווען פאַר זיין קראַנקע נשמה, האָט פישעל זיך געטראַכט. דאָס וואָלט געווען די ליבע, וואָס ער האָט געפיהלט צו סאַניען..

ער האָט זיך אַליין דערשראָקען פאַר דעם גע־דאַנק. דאָס ערשטע מאָל אין זיין לעבען האָט ער געהאַט אויף די ליפּען דאָס וואָרט ליבע. הגם ער אַליין האָט זיך נישט געקענט אָפּגעבען קיין חשבון דערפון, וואָס דאָס איז אַזוינס, ער האָט באַלד אַוועקגעוואָרפען דעם געדאַנק און ניכטער אויס־גערעכענט אַז ער פאַנטאַזירט נאָר.

סאַניע זאַמערפעלד איז אַ טאָכטער פון גרעס־טען גביר אין שטעטעל. זי איז דער יחסן, די שענ־קייט און ער אַ ישיבה־בחור, אַ פערפינסטערטער, אַנ׳אָרימער, און לויט אַלעמענס מיינונג, געוויס אויך אַ בטלן.

די גאַנצע נאַכט האָט ער פערבראַכט שלאָפלאָז. און נאָר איין געדאַנק האָט איהם געטרייסט. ער איז געווען זיכער, אַז צומאָרגענס אינדערפריה וועט ער זעהן סאַניען דורכ׳ן פענסטער אויף דער גאַס אָדער אַנדערשוואו. ער האָט געמיינט, אַז דער בלויזער אָנבליק פון איהר וועט איהם היי־לען, וועט לייכטער מאַכען זיין געמיט.

(המשך קומט)

קליינער אנבאט און שטארקע טענדענץ אויף די פרייזען

אויף דעם מארק פון רויה-שטאפען אין לאדז

(אג) די לאגע אויפ׳ן רויה־שטאף מארק אין לאדז געפינט זיך ווייטער אונטער׳ן צייכען פון קליינעם אנבאט און זעהר שטארקער טענדענץ אויב עס האנדעלט זיך וועגען די פרייזען, א רייהע לאַ־דזער אימפארטערען איז לעצטענס געוועזן אין ענג־לאנד, בכדי צו שליסען טראנזאקציעס אויף שמאטעס איינקויף. עס ווייזט זיך ארויס, אַז א הויך אינערליי־כע שוועריגקייטען אין שייכות מיט די א מפארט און דעוויזען פארשריפטען, טרעפט אַן דאס פערזעהען לאדז מיט רויה־שטאפען אויף שוועריגקייטען אויך אויפ׳ן אויכלענדישען מארק. אויפ׳ן ענגלישען מארק איז איצט זעהר קליין דער אַנבאַט פון שמאטעס, דאגעגען זענען די פרייזען זעהר הויך. דער קליינער אַנבאַט פון שמאטעס אויפ׳ן ענגלישען מארק, איז לויט דער מיינונג פון די פּעראינטערעסירטע קרייזען ארויסגערופען געווארען דורך דעם מאסענהאפטען איינקויף פון רויה־שטאפען דורך דער אמעריקא־נישער טעקסטיל אינדוסטריע אויפ׳ן האלענדישען מארק האָבען די לאדזער אימפּארטערען אנגעטראָ־פען אויף נאך גרעסערע שוועריגקייטען ביים שליסען טראַנזאקציעס אֵ גאַנצע רייהע גרעסערע רויה שטאָף פירמען אין האלאנד האָבען פשוט ערקלערט, אַז צוליב די לעצטע דעוויזען אי׳ן אימפארט פארשריפטען וועלען זיי בכלל מיט פוילען נישט שליסען קיין גרע־סערע טראנזאקציעס.

וואס שייך באנוועל אָפּפאל ווילען די ענגלישע ליפערַאַנטען נישט שיקען קיין לאָדז סחורות אויב זיי בעקומען נישט פריהער קיין דעקונג דערויף.

אָבער צווישען די סיבות, וואס ווירקען אויף דעם, אז די פרייזען אויף רויה־שטאפען זאלען אין לאָדז זיין אַזעלכע הויכע. איז דער בעוואוסטזיניגער „פאכעק" פון די אימפּאָרטערען, וועלכע ווילען נישט נאָר אויפהאלטען די רענטאביליטעט אויפ׳ן ביז איצ־טיגען שטאנד, נאָר ווילען נאָך דערביי פערדינען. דאָס בעציהט זיך קודם־כל אויף די שמאטע הענדלער.

אנולירט די פראטעסטן געגן די וואהלען

צו דער לאדזער יודישער קהלה

(א) ווי בעוואוסט זענען בעת די פריהערדיגע וואהלען, צו דער לאדזער קהלה, אריינגעטראגען געווארען א רייהע פראטעסטען געגען די וואהלען, וועלכע זענען נאָך ביז איצט נישט געווארען בע־טראכט.

צוליב דעם, וואס עס זענען שוין אויסגעשריבען געווארען די נייע וואהלען צו דער לאָדזער יודישער קהלה, האט די וואיעוואדזטווע בעקומען א פּראַר דנונג צו אנולירען אלע פראטעסטען, מחמת זיי האָ־בען פערלוירען זייער אקטואַליטעט.

די שטאט=פערוואלטונג ווארט

און איז די פעראיינען — האנדעלט מען זיך...

(א) גיינגע פון די הויפּט־פּאָסטולאטען, וואס זענען ארויסגערוקט געווארען דורך די סעזאנאַרבייטער אין דער צייט פון לעצטען שטרייק, איז געווען, דאָס אונטערשרייבען א קאָלעקטיווען לוין־אָפמאך אויף 1936 צווישען די פעראיינען און דער שטאט־פער־וואלטונג.

אויך איז בעשלאָסען געווארען, אַז מאָנטאג כרעטען די אַרבייטער צו צו דע־ אַרבייט, גלייכצייטיג אין זעלבען טאג ווערען אונטערגעשריבען דער קאלעקטיווער לויך־אָפמאך.

דערווייל זענען די פעראיינס־פארשטעהער נישט געקומען צו א פערשטענדיגונג, אַזוי אז ס׳איז נאך ביז היינט נישט געוואָרען אונטערגעשריבען דער אפמאך. מחמת די שטאט־פערוואלטונג וויל נישט אונטערשרייבען קיין אינדיווידועלע אָפמאך. נאר מיט אלע פעראיינען צוזאמען, כדי פעסטצושטעלען דעם אחדות פון אלע פעראיינען אין דער פראגע.

א חתונה, וואס האט זיך געענדיגט

מיט צוויי טויטע און איין שווער פערוואונדעטע

(א) אין דארף באבי, אין דער וואוינונג פון אדאם קאטלארצ פארגעקומען א שמחה לע. און ווי עס פיהרט זיך, זענען צו דער שמחה גע־קומען אומגעבעטענע געסט.

צווישען די אומגעבעטענע געסט און די אמת׳ע מחותנים איז אויסגעבראָכען א געשלעג אויף מעסער׳ס, העק, קלאָניצעס א. א. גוטע זאכען

און דער סוף איז געווען, אז סטאניסלאַוו מרוז איז געבליבען א טויטער אויפ׳ן אָרט און וויקטאָר קנאַש איז אין א גסיסה צושטאנד אָבגעפיהרט געוואָרען אין שפיטאל.

די פּאָליציי האָט ארעסטירט 5 פערזאָן, וועלכע האָבען זיך בעטייליגט אין געשלעג.

גרויסע שרפה אין זעלעוו

פאפליק׳ס מיהל אוועק מיט׳ן רויך

(א) נעכטען ביינאכט איז פון אומבעוואוסטע ביז איצט סיבות אויסגעבראכען א שרפה אין דער זע־לעווער מיהל. וואס געהערט צו ארטור פּאפּליק.

דאָס פייער האָט מיט א בליץשנעליגקייט זיך פערשפרייט אזוי אז נאָך פאר׳ן אָנקומען פון די פייערלעשער איז די גאנצע מיהל געשטאנען אין פלאמען.

דאָס פייער האָט מיט א בליץ־שנעליגקייט זיך בריענדע מאטעריאלען געדראהט ארומצוכאפען די שכנישע בנינים.

טראָץ די ענערגישע רעטונגס־אַקציע, איז גאר־נישט געלונגען אָבצוראטעווען, דער גאנצער בנין פון דער מיהל איז אוועק מיט׳ן רויך, דער שאדען בעטרעפט — 120,000 זל.

די מיהל איז געווען פערזיכערט אין דער אסע־קוראַציע־געזעלשאַפט „פושעזארנאשטש" אויף א סומע פון 38000 זל.

פאליציי פיהרט די אויספאָרשונג צו דערגעהן די סיבה פון דער שרפה.

בריף אין רעדאקציע

גלייכשטעלונג

אין צוזאמענהאַנג מיט אייער נעכטיגעס נאָ־טיץ וועגען דעם, אז אדוו. ווייצמאן שמועסט אין קארלסבאד מיט דעפ. מינצבערג וועגען שאפען דעם;אלטען בלאָק צו די נאָנסטע שטאָט־ראט־וואהלען אין לאָדז, שטעלען מיר פעסט אז די ידיעה שטימט נישט מיט די ווירקליכקייט ווייל אדוו. ווייצמאן איז זונטאָג אוועקגעפאָהרען קיין יוגאסלאַוויען און געפונט זיך נישט אין קארלסבאד.

ראט פון די יוד. דעמ. פאָלקס־
פארטיי אין לאָדז.

גלייכשטעלונג

אין געכטיגען נעקראלאָג פון נ"ע יחיאל מאיר פרין איז אריין א טעות עס דארף זיין געוו. פרע־זעס פון דער גמילת־חסרים־קאַסע ביי׳ם שטיבעל פיעטריקאָווער 8.

„ארץ=ישראל אין יוני 1936"

היינט, מיטוואָך, דעם 22 ד. ח. 8.30 אָוונט קומט פאָר אין לאָקאל פון דער ראדיקאל־ציוניסטי שער אָרג. „התחיה" זאכאדניא 66 (2־טער טויער, 1־טער שטאָק) א רעפעראט פון רעד. סט. געלבארט נאָך זיין צוריקקומען פון א"י א. ד. ט. „ארץ־ישראל אין יוני 1936", איינגאנג פריי!

פון העלענובעק

די פערוואַלטונג פון אינטערנאַט פאַר יודישע קינדער און פערמע אין העלענובעק טיילט מיט, אַז דער בלימעל־טאָג, וועלכער איז פאָרגעקומען לטובת דעם אינטערנאַט דעם 7־טען יולי האָט געבראכט אַ הכנסה ברוטא: 999.63 זלאָטעס, ריינע הכנסה 976.23 זלאָטעס, אויסגאַבען אויף דרוק־זאַכען, אַנאָנסען א. א. 23.40.

KINO TEATR
MIRAŻ
הײנט און פאלג. טעג!
די פרעכטיגסטע ווינער קאָמעדיע א. נ.
„PIOTRUŚ"
אין די הויפט־ראָלען:
FELIX BRESSART
HANS JARAY
אָנהויב 4 נ"מ, שבת און זונטאָג—12 בייט.

אנשטעקענדע קראנקהייטען אין לאדז

ווידער 2 פאלען פון היינע מעדינא

אין דער צייט פון 12 ביז׳ן 18 יולי זענען איי דער געזונדהייטס־אָפטיילונג ביי דער שטאָט־פערוואַלטונג אָנגעמאָלדען געוואָרען פאלגענדע פאַ־לען פון ערקראַנקונגען אויף אַנשטעקענדע קראַנק־הייטען:

בויך־טיפוס 20 פאַלען (פאָריגע וואָך 18 פאַ־לען), דיפטעריט 12 פאַלען, (10), שקאַרלאַטין 6 פאַלען (11), מאָזלען 10 פאַלען (20), רויז 10 פאַל (2), קאקלוש 9 פאַלען (12), קימפעט־היי 6 פאַלען (5), קאַרק־שטייפעניש 1 פאַל (1), היינע מעדינא 2 פאַלען.

אין אַלגעמיין זענען אין דער דערמאָהנטער וואָך נאָטירט געוואָרען 67 פאַלען פון אַנשטע־קענדע קראַנקהייטען, פערגאַנגענע וואָך 79 פאַלען.

אין דער זעלבער וואָך איז איין פערזאָן גע־ביסען געוואָרען פון אַ משוגענעם הונד, די דאָ־זיגע פערזאָן איז געאימפט געוואַרען מיט פאסטער־אימפונגען.

שווערער פארפאל

בעת דער אַרבייט

(א) אין דער שלאָסעריי אויף קאָשטשושקי 4 איז שווער פערוואונדעט געוואָרען דער שלאָסער־ארבייטער קאראל מייראנץ.

מייראנץ האָט פון א טראַנסמיסיע־פאָס בע־קומען אזא שטאַרקען קלאַפּ, אַז ער איז אָפּגע־וואָרפען געוואָרען אויף עטליכע מעטער. פון וואָס עס זענען ביי איהם צובראָכען געוואָרען עטליכע ושעברעס. אין אַ זעהר שווערען צושטאַנד איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפיטאָל.

Dr.
Wołkowyski
ציגעל=גאַס 11, טעל. 238=02
ספעצ. פאַר טריפער, סיפיליס און הויט־קראַנקה.
בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע
נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און 4—9 צוועגר.

ק. מלאך

דאן=דאמינגא

ראמאן

127

ער אליין יאוי אפּטמאַל א פערביסענער, זעהט זיך אין שטאַט מיט די, וואָס ער דארף זיך זעהן. ער זאָגט קיין וואָרט נישט קיין איבריגעס, נאָר בלויז: קום, ס׳איז דאָ נייע מידלעך (דאָס איז אַנ־עסק פאַר די מאַטראָסען, הייצער און קאַפּיטאַנען. מען שיכורט מיט בראָנפען פערמישט מיט סם. מען קוויקט זיך מיט די קעלנערינס, וואָס טראָגען קורצע סליידלעך ביז פאַר די קני, ארומגעגאָסען אין דער טאַליע מיט ווייסע פארטוכלעך, און אויפגעשוואָלענע קורצע צעפלעך, מיט ברייטע רויטע שלייפען..) נאָר מיט געהיימע שליחות׳ן, סודות און פּאַרזאַגעישען.

דער גרעקאָ האַלט זיך פאַר א חשובען מענש, און חשובע מענשען זעצען ביי איהם אנגעלייגט. דער ביי האָט ער ארויסגעוויזען אַזאַ אויפמערקזאַמקייט צו דאָקטאָר אלפרעדאָ ריאָ מאַטאַראַזאַ, מיט וועמען מען האָט איהם צוזאַמענגעפיהרט אין סאַן־פּאַולאָ, אין א גאַנץ געוועהנליכען פלאַץ, וואו עס איז געווע־סען א קאַלאַנעל. גרעקאָ האָט שטאַרק דרך־ארץ פאַר א קאַלאַנעל מחמת ער אליין איז דאָס, נאָך מיט א יאָהר פופצעהן צוריק געווען, וזכן יעדער איינער ביי׳ד נער אין בראזיליען האָט געקענט קויפען זיך פאַר א בעשטימטער סומע דעם טיטול, האָט ער זיך איהם געקויפט און ער האָט די רעכט אין טעג פון נאַציאָ־נאַלע יום־טובים זיך אָנצוטון אין מונדיר...

גרעקאָ איז דאָס שטאַרק אַנגעשטאַנען, ווייל מען האָט פאַר איהם פערטרויט אַ ווויכטיגען מלוכה־סוד, אז מען דארף זעהען קריגען געוועהר פון די דורכמאַרשירענדיגע לאסט־שיפען, נישט קיין נפקא־מינה אלטע צי נייע. פאַרהעשלאָגען האָט מען איהם אז ער זאָל ביי די מאַטראָסען און לוספען אפקויפען אלטע געוועהרען און קוילען. אָבער ארויפּגעקומען איז

„מען, אַ נייע וואלט אויך נישט געשאַדט, פער־שטעהט זיך, אז מען האָט איהם נישט בלויז צוגעזאָגט צו בעצאָהלען ווי עס געהער צו זיין, נאָר מען האָט איהם טאַקע געוויזען א שפּיץ פון א מטבע און דווקא א נישקושהדיגע, איבערהויפט איז איהם געפעלען, וואָס מען איז איהם מכבד מיט נייע שטייפע באַנק־בילעטען, צעטלעך פון פינף הונדערט מילרייס יעד־דער, וואָס האָבען האַרט געקנאַקט איבער די פינגער זיינען געווען אַרומגעגאַרטעלט מיט א באַנדעראָל און די לויף־גומעהען זענען געווען אין גלייכער אָר־דענונג — איינער נאָכ׳ן אַנדערען...

גרעקאָ האָט געשוויגען, צוגעפּויקט מיט די קורצע פינגער אויף דעם ווייסען שטייענערנעם טישעל, גע־זופט דעם שוים פון דעם ביר־קריגעל און לאַנגזאַם איינגעפּאַקט די באַנק־צעטלעך אין א צייטונג, עס גע־לאָזט ליגען ביי זיין חשבון זייט, ווי איינער וואָס שענקט נישט קיין גרויסע אויפמערקזאַמקייט די נאָר רישע פאַפירלעך (אויך מיר געלד, מילרייס...) און אייפהויבענדיג זיך, האָט ער צוגעזאָגט אַז אַלץ איז אין דער בעסטער אָרדנונג, און אַז דער שליח דארף זיין זעהר פאָרזיכטיג ווייל נישט אין דער שרעק האָט דעלט זיך עס, נאָר וואָס פון גאַנצען פלאַן גאָר־נישט וואַרעמען...

אחוץ די סומע וואָס גרעקאָ האָט איצט געקראָ־גען האָט מען איהם צוגעזאָגט א „גרויסען ראַנג", ווען סאַן־פאַולאָ וועט זיין א מדינה פאַר זיך. ער האָט זיך אליין אויסגעקליבען דעם אמט אלס צאָל־מייסטער אין דער סאַנטאָסער אַרואַנג; מען האָט עס איהם צוגעזאָגט מיט׳ן גאַנצען הארצען...

איצט האָט גרעקאָ געהאַט א גאַנצען עסק צו דערלעדיגען, איין איינציגער מענש איז געקומען פון קאַרפאַ מיליטער, וואָס האָט זיך געפונען אויף:

איז אזא זעלטענהייט צו זעהען אין קאַמפאָ דאָ פּור־ענאַ. דאָס איז געווען דאָמינגאָ אין אונגיפאָרם פון דער נאַוויגאַציאָן. ער איז געקומען מיט א געהיימען בעפעהל, ביסלעכווייז ארויפצוברענגען קעסטלעך מיט געוועהר פון גרעקאָס קעלערס אין דער קאַזארמע פון קאַרפאַ מיליטאַר, וואָס האָט זיך געפונען אויפ׳ן בערגעל לעבען דער לאַרגאָ דאָ קאַמבאַסי, אין סאַן־פאַולאַ.

דאָמינגאָ האָט די אַרבייט דורכגעפיהרט ווי ע־פעס א הייליגע עבודה. ער איז געווען ערנסט און איי־בערגענומען, די אומצופרידענהייט פון די סאַן־פאַולער רעוואָלוציאָנערען געגען דער צענטראַלער מאַכט האָט זיך אין איהם אריינגעגאָסען ווי א דער־פרישונג, עס האָט געוועקט זיין נשמה צו מעשים, צו אויפטואונגען, עס האָט געשפּראָצט אין זיינע בלוטען א כוח, אזא וואָס זאָל אומוואַרפען און פערניכטען. און אויף זייער אָרט זאָל יונגס און נייעס ארויסוואַקסען. אָבער וועגען דעם האָט ער זיך נישט פער־טראַכט. דאָס האָט געלעבט אין איהם, אזא בער־וואוסטזיין וואָס איז פאַר איהם נישט בעוואוסט גע־ווען. ער האָט אפילו נישט געטראַכט וועגען דעם סוף פון זיג און וואָס וועט זיין נאָכן נצחון. פאַר איהם איז ביטיג געווען נצחון... און וואָס פאַר אַן׳אַופּן עס זאָל זיך נישט אויסדריקען. ער איז געווען געטריי און איבערגעגעבען מיט מסירת־נפש פאַר אַן׳אידעע וואָס איז איהם איננאַנצען פרעמד און ווייט געווען.

דר. ריאָ מאַטאַראַזאַ האָט אין איהם אַנגעצונדען א פלעמעל וואָס האָט זיך צעפלאַקערט און ארומגע־כאַפט אלע ווינקעלעך אין איהם. דאָס איז געווען דער מאָלט אין דער קאַרנאַוואַל נאַכט, ווען ער האָט זיך געלאָזט צוריק צו דער דוקע אויסגעפינען די שלעפ־שיף וואו ער האָט געאַרבייט דילעצטע עטליכע וואָ־כען. אָבער ער האָט זי נישט געפונען, צי זי איז שוין געהאַט אוועקגעשוואוממען ערגעץ אין אנדערע וואַסע־רען, צי זי האָ טויך בכלל איבערגעשיפט אויף א צווייטען פלאַץ. דאָס האָט ער נישט געקענט זיך דער־וויסען. האָט ער געגראָבען אין זיינע קעשענעס און ארויסגעגראָבען א וויזיט־קאַרטע פון דאָקטאָר מאַ־טאַראַזאַ און נאָכדעם ווי ער איז איבערגעלעגען א גאַנצע נאַכט אויף א באַנק אין א פלאַזע, איז ער צומאָרגענס געזעסען שעהן־לאַנג ביים דאָקטאָר מאַ־טאַראַזאַ אין קאַבינעט און גענוג אוועק שוין איז

ער מיט א פערזיטעלטען בריף געפאָהרען פון ריאָ קיין סאַן־פאַולאָ און ער איז אַנגענומען געוואָרען אַהן צערעמאָניעס אין דעם פלאַטען־דינסט. געקראָגען א מונדיר פון מאַדינעראַ און געוואָרט אויף א געלע־גענהייט ביז מען וועט איהם צוטיילען א קרינס־שיף.

די געלעגענהייט איז נישט געקומען, ווייל מען האָט אין ריאָ נישט געוואָרט אַנגענומען מאַטראָסען פון דער סאַן־פאַולער נאַוויגאַציע־שול, די ערשטע בונ־טען האָבען זיך דאָרטען אויפגעהויבען, פון דאָרט האָט זיך דאָס פייער אריבערגעכאַפּט אין די רייהען פון די קאַדעטען־קאַזאַרמעס און די אַדמיראַליטעט האָט ארויסגעגעבען א שטאַרקען פערבאָט פאַרלויפיג צוריקצוהאַלטען זיך פון די זעלנער און אָפיצירען פון דער סאַן־פאַולער מאַטראָסען־אַקאַדעמיע.

קאַפּיטעל פיר

דאָקטאָר מאַטאַראַזאָס ארויסדריהען זיך פון די געהיימנישען אויגען (און דאָס איז פּאַרגעקומען ווי א גרויס געהיימניש), האָט דעם פּאָליציי־דעפאַר־טאַמענט שטאַרק געערגערט, דער אינערן מיניסטער איז אליין געקומען אויספאָרשען די זאַך. מען האָט זי אַנגענומען און שפּעטער צוריקגערופען. די אַנגע־מען וואָס האָבען מאַגזאַן־נאַכט געוואַכט איבער דעם דאָקטאָרס וואוינונג, האָט מען אוועקגעשיקט און גענעבען פּאָסטענס אין קליינע שטעט, אָבער די געהיימניש איז נישט אויפגעקלערט געוואָרען.

די צייטונגען האָט מען פשוט געדראָהט מיט פער־מאַכען, אויב זיי וועלען נישט פערשטיין ווי אזוי אויף ציקלערען פאַר׳ן פאַלק דעם „סוד" פון ריאָ מאַ־טאַראַזאָס פערשוואונדען ווערען, נאָר אזוי ווי מען האָט זיך נישט געוואָלט איינשטעלען, האָט מען בער־סער געשוויגען...

ערשט, אז מען האָט זיך דערוואוסט וועגען דעם דאָקטאָר מאַטאַראַזאָס זיין אין סאַן־פאַולאָ און די געהיימע פּאָליציי האָט מודיע געווען קיין ריאָ וועגען זיין טעטיגקייט אין די קרייזען פון קאַרפאַ מיליטער, האָט נאָר מיניסטעריום, אז מען זאָל איהם אין קיין זאַך נישט שטערען, בלויז נאָר האַלטען אָפען די אויג־גען וועגען זיינע צוזאַמענטרעפונגען, צוזאַמענקונפ־טען און אויב מעגליך — אויסגעפינען זיינע פלער־נער.

(פאָרזעצונג קומט).

אפטייקן

היינטיגע נאַכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען: ל. שטעפּעל (לימאַנאָווסקיעגאָ 37), ש. יאַנסעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9), ט. סטאַניעלעוויטש (פּאָמאָרסקאַ 91), א. באַרקאָווסקי זאַוואַדזקאַ 45), ב. גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטשאַ 6), ס. האַמבורג (גלובנאַ 50), ל. פּאָוואָווסקי (פּעטריקאָווער 307).

קרבן פון א האָמאָסעקסואַליסט

צושטעכט איהם מיט א מעסער

(א) אויף פּשעכאָדניאַ 36, איז בעפאַלען געוואָרען דער 27-יעהריגער קאַזשימיעזש ראַדקעוויטש.

ראַדקעוויטש האָט מיט א מעסער בעקומען עטליכע שווערע וואונדען איבערן גאַנצען קערפּער, פון וואָס ער איז געפאַלען צו דער ערד בעגיסענדיג זיך מיט בלוט.

ווי ס'ווייזט זיך איצט אַרויס, איז ראַדקעוויטש צוריק מיט א חודש געקומען צו פאָהרען פון זשירארדאָוו און אריינגעפאַלען אין די הענד פון א האָמאָסעקסואַליסט. ראַקעוויטש זשהענדיג וועער זיין חבר איז, איז פון איהם אנטלאָפען. יענער האָט זיך רעדפאַר אין איהם נוקם געווען און צעשטאָכען מיט א מעסער.

פּאָליציי פיהרט וועגען גאַנצען ענין א אויספאָרשונג.

יוד. פוהרמאַן בעקומט א קאַפּיע

פון זיין אייגען פערד

(א) אויף זשגאָווסקאַ גאַס האָט בעקומען א קאַפּיע פון זיין אייגענעם פערד, דער פוהרמאַן משה ליבערמאַן. נאָכ'ן ערטיילען איהם די ערשטע הילף, איז ער אויף זיין אייגענעם פערלאַנג אַפּגעפיהרט געוואָרען אַהיים.

א געשלעג אויף מעסער'ס

(א) אין וועלדעל אויף קאַוויענסקאַ גאַס איז אויסגעבראָכען א געשלעג אויף מעסער'ס. אין רעזולטאַט פון וועלכען זענען שווער צישטאָכען געוואָרען; מיקאַלאי סלאָמקאַ און סטאַניסלאַוו קאַפּיעצקי, ביידע או א בעשטימטען וואוין-אָרט.

גנבות

(א) אַבע אנטשעלמאַן (פּיעטרקאָווער 51) האָט געמאָלדען דער פּאָליציי. אז פון טויער האָט מען ביי איהם צוגעגנב'ט א ראָווער און ווערט פון 100 זל.

אויפ'ן וועג גלאָוונאָ-לאָדז. האָט מען פון א אויטאָבוס אראָבגעגנבט א וואַליזקע מיט זאַכען אין דער ווערט פון 150 זל.

פון סטאַניסלאַוו גלאָווצקי'ס וואוינונג (דרעוונאָווסקאַ 36) האָט מען ארויסגעגנבעט מלבושים און וועש אין דער ווערט פון 300 זל.

זעלבסטמאָרדעז צוליב נויט

(א) אויף לימאַנאָווסקיעגאָ-גאַס, האָט געפּרובט בעגעהן זעלבסטמאָרד, טרינקענדיג א גרויסע דאָזע סם, די אַרבייטסלאָזע קאַטאַזשינאַ סטזשעלטשיק

א צווייטער זעלבסטמאָרד איז פאָרגעקומען אויף קראַשיצקאַ 22, וואו סטאַניסלאַווא קאַשטשישילסקאַ האָט מיט'ן צוועק צו בעגעהן זעלבסטמאָרד, אויסגעטרונקען א גרויסע דאָזע יאָדינע.

ביידע זעלבסטמערדער זענען אין א שווערען צושטאַנד אַפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

200 זל. שטראַף

פאַר נישט בעצאָהלען דער דינסט

(א) דער שטראָף-רעפעראַט ביי'ם אַרבייטס-אינספּעקטאָר, האָט בעשטראָפט שמעון, משה, בלימה און מרים פיטעל צואָבעצאָהלען 200 זל. שטראָף יעדער, צוזאַמען אויף אַרעסט, פאַר נישט בעצאָהלען די דינסט איהר געהאַלט, לויט דעם פּסק-דין פון אַרבייטס-געריכט.

א „יאַזדאַ“ אויף א ראָווער

וואָס האָט זיך געענדיגט אין-שפּיטאָל

(א) אויף מיעלטשאַרסקעגאָ גאַס. איז פון א צושנעלע „יאַזדאַ“ אראָפּגעפאַלען פון א ראָווער, דער 26-יעהריגער רודאָלף האַן, און א זעהר שווערען צושטאַנד איז ער אַפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונג

(קאָמוניקאַטען)

אויסערגעוועהנליכער ערפאָלג פון פּסח'קע בורשטיין אין „א חתונה אין שטעטעל“

אין „ראַזמאַיטאָשטשי“

נישט געקוקט אויף די אויסערגעוועהנליכע וואַרימע וועטערן, איז דער טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי“ טאָג-טעג ליך איבערפולט.

און נישט קיין וואונדער, פּסח'קע בורשטיין געהערט היינט צו טאָג צו די איינציגע אָפּערעטען אַרטיסטען אויף דער יודישער ביהנע.

„א חתונה אין שטעטעל“, וואָס ווערט היינט געשפּילט איז נישט סתם עפּעס א פּיעסע, דאָס איז א פאָרשטעלונג, וואָס וועט קיינמאָל נישט אַרויס פון זכרון היינט דאָס נאַטירליכע שפּילען, זינגען, טאַנצען און פייפען פון פּסח'קע בורשטיין.

פּסח'קע בורשטיין מיט זיין געקליבענעם אַנסאַמבל האַלטען דעם עולם אין דער גרעסטער שפּאַנונג

היינטיגען שבת — לאָלאַ פאָלמאַן אין העלענאָוו

נאָך דעם קאָלאָסאַלען ערפאָלג פון איהר לעצטען אויפטריט וועט די בעריהמטע יודישע פאָלקס-זינגערין און אַרטיסטין לאָלאַ פאָלמאַן אויפ'ן פערלאַנג פון פּובליקום אויפטרעטען מיט נאָך א איינציגען קאָנצערט אין פּאַרק העלענאָוו היינטיגען שבת דעם 25 ד. ח. 8.45 אָוונט אין איהר שלאַגער פּראָגראַם פון די נייעסטע לידער, אין קאָנצערט וועט אויך אָנטיילנעמען דער סימפאָנישער אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון פּאָפּולערען דיריגענט ס. פּעטרושקאָ.

גרויסער דאָפּעלטער שלאַגער-פּראָגראַם!

„די וועלט געהט פאַרווערטס“

מאָנומענטאַלע עפּאָפּיי. אין דער הויפּט-ראָל Madlen Carroll

„DWIE JOASSIE“ (2

אין די הויפּט-ראָלן: JADWIGA SMOSARSKA, M. ZNICZ, BRODNIEWICZ

קלאַנג-קינאָ CAPITOL זאַוואַדזקאַ 16

OGŁOSZENIE.

Zarząd Miejski w Łodzi ogłasza przetarg nieograniczony na na dostawę 4.000 mtr. sześć. kamienia polnego (brukowca).

Warunki ogólne, wzór umowy i oferty otrzymać można w Wydziale Technicznym, Plac Wolności Nr. 14, pokój Nr. 34 w Referacie Gospodarczym Oddziału Drogowego w godz. od 11.30 do 13-ej.

Oferty z oznaczeniem ceny jednostkowej oferowanego materjału składać należy w Wydziale Technicznym, pokój Nr. 44, do dnia 3-go sierpnia 1936 roku do godz. 12-ej, w kopertach podwójnych, zamkniętych i zalakowanych z napisem: „Oferta do przetargu na dostawę kamienia polnego“.

Koperta zewnętrzna winna zawierać dowód złożenia wadjum do depozytu Zarządu Miejskiego oraz drugą kopertę, zawierającą ofertę podpisane warunki ogólne i wzór umowy.

Wadjum w wysokości 3% od oferowanej sumy może być złożone w gotówce lub w wartościach wymienionych w warunkach ogólnych przetargu.

Oferty mogą być składane na całość dostawy lub na jej część, lecz nie mniejszą jak 1000 m. sz.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 3 sierpnia 1936 roku o godz. 12.15 w pokoju Nr. 29.

Zarząd Miejski zastrzega sobie prawo wyboru oferenta, prawo powierzenia tylko częściowej dostawy, jak również prawo odrzucenia wszystkich ofert.

Oferty nieodpowiadające warunkom przetargu lub złożone po terminie, rozpatrywane nie będą.

Zaznacza się, że na kopercie zewnętrznej nie może być ujawnione nazwisko oferenta. —

Łódź, dnia 18 lipca 1936 r.

Zarząd Miejski w Łodzi.

געדענקט, שטשעשליווי

ביי

א גרויסער אויסוואַהל פון אריגינעלע בילליצער און טאַמאַשאָווער סחורות אויף אנציגער און פאַלטענס פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען

מיט 30% בילליגער

קומט און איבערצייגט אייך!

R. Szczęśliwy

לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5

טעל. 156-09.

געדענקט פּראַנט II שטאָק.

HELENÓW פּאַרק און פּלאַזשע

זונטאָג, דעם 26-טען ד. ח. גרויסער

פילם-פעסטיוואַל

עס נעהמען אנטייל:

NINA GRUDZINSKA

פילם-שטערן, פילאַר פון דער וואַרשאַווער אָפּערעטקע

MICHAŁ ZNICZ

אַלוועלטליכער פילם- און טעאַטער-קאָמיק

LILI KRYSTYNA

נייער שטערן פון פּוילישען טעאַטער

JAN MROZINSKI

אַרטיסט פון שטאָטישען טעאַטער

BLACK & WHITE

בעקאַנטע פילם-טאַנץ-דועט.

אנהויב 10 פריה. אנהויב 10 פריה.

אַטראַקציעס און איבעראַשונגען

אויף די פּלאַזשע אין העלענאָוו

פון 12 בייטאָג א פריהמאָרגען - קאָנצערט

פון 3–5 נ"מ א גרויסע קינדער-פערוויילונג

פון 6 אָוונט קאָנצערט פון סימפאָנישען אָרקעסטער

פון 7 אָוונט גרויסער פּראָגראַם פון אַרטיסטישע אויפטריטען

קאָנקורס-אַטראַקציעס

איינטריט אויף די אַלע אימפּרעזעס נאָר 1.09 זל. פאַר קינדער-50 גר.

CUKIERNIA

„ZRÓDŁO“

PRZEJAZD 1, tel. 209-87 i 133-72

טעמפּעהלט

אויסגעצייכענטע לאָרעס

צוזאַמען מיט סאָדאַ-וואַסער און וואַפלעס א פּאָרציע 35 גר.

יאַרסקע אויענבראָטען

פון 4 גענג צו 1 זל.

קריינע אנאנסעז

1 זלאָטי אנאַנאַנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

עס נויטיגט זיך א ריכטעווער, א נייהער און א לערן-יונגעל, ס'קען זיין פון דער פּראָווינץ, ביים קאָמאַשען-שטעפּער 11. ליסטאָפּאַדאַ 33, פראָנט, 3: שטאָק.

פעריייע פאָסטענס

נויטיג עטליכע קוואַליפיצירטע רעפּאַראַטורן צו סוויטערס. קאַמיענאַ 12' אָרזשעך, פאָרטער, רעכטס.

פערשידענעס

עס ווערט געזוכט א שותּף מיט 20.000 זל. צו א גוט איינגעפיהרט פאַבריקאַט-געשעפט. אָפּפרעגן אין אַדמינ. פאַר „נאָוואַק“.

Zaginęła książeczka wojskowa na nazwisko Gedalje Rubin, ur. 1915 r. wydana przez Łódź Miasto II. Uczciwy znalazca zechce zwrócić na Nowo-Zarzewską 2, do Rubina.

הוטען אייער געזונד

קענט איהר נאָר, ווען איהר וועט עסען די געשמאַקע מיטאָגען אין בעוואוסטען היגיעגישען רעסטאָראַן פון הערמאַן לעווינסקי, פּילסודסקיעגאָ 39, פּראָנט צווייטער שטאָק. טעל. 169-94.

אַנ'ערשטקלאַסיגער שניידער-געזעלען ווערט געזוכט ביי F. Kujawski, ul. Niska 3. צופאָהר מיט די טראַמוואַיען 6, 10, 15.

שטריקערס

וואָס אַרבייטען שעהנע אַרטיקלען, קענען זיך זאָפאָרט מעלדען צו

S. TENENBAUM

Piotrkowska 38, tel. 179-60.

ס'איז נויטיג א מיידעל אין דער מלצטשאַרניע זשידאָווסקאַ 2 (מרדכי גבאי'ס גאַס).

ראָהמאַשינען (Draparki)

סיסטעם Rekord און Union צו בעקומען אין דער מעכאַנישער שלאָסעריי און שווייסעריי פון

E. MOTYL

ŁODŹ, POMORSKA 37

tel. 248-06

ווי אויך זעמטליכע מאַשינען-רעפּעראַטורן און ספּעציעל פאַר שאָכטעל - מאַכער, בוכבינדער און לינירער-מאַשינען.

אויערן, נאָז און האַלז און לונגען-קליניק מיט בעטען פון Dr. Z. Rakowski

פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81

נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועס אָפּעראַציע א. אז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט. ביי דער קליניק איז טעטיג

א רענטגען-גאַבינעט

פאַר דורכלייכטונגען און אַלערליי פאָטאָגראַפיעס

לעטשניצע

פאַר וועגעריש-קראַנקע מענער - שוועכע און הויט-קראַנקהייטען

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

פּיעטריקאָווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונט.

פרויען און קינדער נעמט אָן א פרוי-דאָקטאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָוונט.

א בעראַטונג 3 זל.

DR. S. Kantor

ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען (מענער-שוועכע)

90 פּיעטריקאָווער 90

טעל. 129-45

נעמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און פון 6—9 אָוו.

Dr. med. Z. DATYNER

אוראָלאָג

ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין-קראַנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.

נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונט.

לעטשניצע

פאַר וועגעריש קראַנקע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1

טעל. 122-73

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט.

וועגעריש-קראַנקע, מענערשוועכע און הויט-קראַנקהייטען אַנאַליזען פון בלוט און אורין די פערהיטונגס-סטאַציע

איז טעטיג א גאַנצען מעת לעת

פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

א בעראַטונג 3 זל.

Dr. med. M. JAKOBSON

כירורג

ביינער-כירורג-ספּעציאַליסט

D-ra Sterlinga 22

Nowa-Targowa) tel. 174-42.

Dr. med. LEON FAMILIER

אינערליכע און קינדער - קראַנקהייטען

שערפּיעז 37 בענעדיקטאַ 6.

נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.